

**UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA
VISOKOŠOLSKI STROKOVNI
ŠTUDIJSKI PROGRAM TEOLOGIJA**

Dejan Frangež

**OBTOŽBE DUHOVNIKOV V SLOVENSКИH
ČASNIKI
(2005 — 2007)**

DIPLOMSKO DELO

Mentor: doc. dr. Stanislav Slatinek

Ljubljana, 2016

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

CD – cerkveni dokument

čl. – člen

idr. – in drugi

itd. – in tako dalje

izd. – izdaja

kan. – kanon

KC – Katoliška cerkev

KD – kaznivo dejanje

KKC – Katekizem Katoliške cerkve

npr. – na primer

op. – opomba avtorja

oz. – oziroma

SN – Slovenske novice

SSKJ – Slovar slovenskega knjižnega jezika

SSŠ – Sporočila slovenskih škofij

SŠK – Slovenska škofovsko konferenca

s.v. – pod geslom (latinsko: sub verbo)

RKC – Rimskokatoliška cerkev

VSL – Veliki splošni leksikon

ZCP – Zakonik cerkvenega prava

ZAHVALA

S spoštovanjem se osebno zahvaljujem svojemu mentorju doc. dr. Stanislavu Slatineku za vso pomoč in skrb, ki jo je imel pri tem diplomskem delu. Z veseljem se zahvaljuje tudi vsem vam, ki ste mi bili v pomoč pri tem mojem delu.

Tisti (nebeški Oče), ki me je poklical na to pot, pa vam naj bo plačnik za vse, kar ste mi dobrega storili.

KAZALO

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV	I
ZAHVALA	III
KAZALO	IV
UVOD	1
1. RAZLAGA POJMOV	3
1.1 Razlaga pojmov v cerkvenih dokumentov	7
1.2 Zakonik Cerkevnege prava	7
1.3 Katekizem katoliške Cerkve	8
1.4 Cerkevni dokumenti in nauk cerkevnege učiteljstva	9
2. OBTOŽBE DUHOVNIKOV	10
2.1 Primer Franc Frantar	10
2.2 Primer Karl Jošt	15
2.3 Primer Albin Žnidarič	22
2.4 Primer Tone Kmet	27
3. ODZIV KATOLIŠKE CERKVE	29
3.1 Spolna zloraba je hudo kaznivo dejanje za RKC	29
3.2 Cerkevni kazenski ukrepi pri spolnih zlorabah	30
3.2.1 Smernice slovenske škofovske konference	30
3.2.2 Pravična kazen za storilca kaznivega dejanja	36
3.3 Ravnanje krajevne Cerkve v primeru obtoženih duhovnikov	40
3.3.1 Franc Frantar	40
3.3.2 Karl Jošt	40
3.3.3 Albin Žnidarič	42
3.3.4 Anton Kmet	42
4. ETIKA OGLAŠEVANJA	44
4.1 Poročanje novinarjev o obtožbah duhovnikov	46
4.2 Odziv krajevne Cerkve na poročanje novinarjev	51
4.3 Grafične skice	51
SKLEP	54
POVZETEK IN KLJUČNE BESEDE	56
ZUSAMMENFASSUNG UND SCHLÜSSELWÖRTER	58
REFERENCE	64

UVOD

Vsak dan nas mediji, tako časopisje kakor tudi televizija, internet in druga oglaševalna sredstva informirajo o najrazličnejših dogodkih, zadevah in tudi, kar je za medije najbolj aktualno, aferah. Pomemben poudarek na tem področju se kaže glede oglaševanja (natančneje pristopa), kakršnega prinaša novinarska govorica, ko gre za poročanje časnikov. Pogosto se pojavlja pomanjkanje resnicoljubnosti in dostojanstva človeške osebe, ki mora biti pri poročanju na prvem mestu, kar se posebej poudari še zlasti v cerkvenem dokumentu Etika oglaševanja.

Posebna skrb za resnicoljubnost in ohranjanje dostojanstva velja še toliko bolj na občutljivih področjih, kot so pisanje o osumljenih osebah, ki jih bremeni sum nadlegovanja mladoletnih oseb mlajših od petnajst let. V zadnjem času se vse bolj odkrivajo takšna kazniva dejana pri posvečenih osebah, torej v duhovniških vrstah. Osrednje vprašanje mojega diplomskega dela je, kako so o štirih obtoženih duhovnikih in mladoletnih osebah poročali slovenski časniki in kako je k temu problemu pristopila RKC.

Mnogokrat je slišati, da je RKC na spolne škandale v svojih vrstah odreagirala z veliko zamudo, ki je zamajala še zlasti ugled Cerkve in njenih duhovnikov. V diplomskem delu sem želel jasno zastaviti ukrepe, tako pravne kakor tudi disciplinarne, ki morejo ovreči takšne očitke.

Diplomsko delo sem razdelil na štiri poglavja:

V prvem poglavju diplomskega dela nazorneje predstavim štiri primere obtoženih duhovnikov v Cerkvi na Slovenskem, navajam pogosto uporabljene pojme, ki jih zapisujem v nadaljevanju dela. Predstavljeni so iz zornega kota, tako cerkvenega kakor tudi s profanega pojmovanja.

V drugem poglavju je pogled usmerjen v primere Frantar, Jošt, Žnidarič in Kmet, o katerih je v obdobju 2005 do 2007 pisalo slovensko časopisje.

V tretjem poglavju predstavim, kako se je na posamezne primere odzvala RKC, kakšni ukrepi so predvideni in kateri so bili v omenjenih primerih izvedeni (Frantar, Jošt, Žnidarič, Kmet).

Zadnje oz. četrto poglavje pa se dotika tako imenovane etike oglaševanja ob analizi posameznih primerov, ob katerem mi je bilo v pomoč učenje cerkvenega učiteljstva, izraženo v dokumentu Etika oglaševanja – CD 72, in novinarski kodeks, ki se dotika pravil v zvezi z oglaševanjem oziroma pisanjem in sporočanjem informacij, ter nekaj analiz, ki so podkrepljene z grafi.

1. RAZLAGA POJMOV

V diplomskem delu z naslovom obtožbe duhovnikov v slovenskih časnikih (2005—2007) se uporabljajo nekatere besede in besedne zveze, ki so zelo pogoste. Zaradi boljšega razumevanja potrebujejo nekoliko razlage.

BESTIALNOST

Bestialnost je živalska okrutnost ali zverinstvo (SSKJ 2008, 212).

CELIBAT

Z besedo celibat se razlaga duhovniški način življenja. Beseda vključuje čistost in odpoved zakonskemu življenju, zato da da človek popolno prednost Bogu. Za celibat je pomembna tudi vzdržnost, s katero se človeška seksualnost pravilno usmerja (Sperry 2008, 74).

DOBRO IME

Dobro ime je med ljudmi znano kot ustaljeno pozitivno mnenje o kom. Navajam primer: »jemal mu je ugled in dobro ime« ali »kljub vsemu si je znal ohraniti dobro ime« ter »spravil ga je ob dobro ime« (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »dobro ime«).

EFEBOFILIJA

Efebofilija je spolna navezanost na mladoletnike, mlade moške (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »efebofilija«).

HOMOSEKSUALNOST

Beseda homoseksualnost je spolno nagnjenje do oseb istega spola (SSKJ 2008, 606).

INTERDIKT

V rimskem pravu je interdikt pomenil začasen ukaz ali prepoved. V cerkvenem pravu KC pa se ta pojem uporablja za poimenovanje kazni, ki osebam ali skupnostim odreka cerkvena opravila (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »interdikt«).

KAZNIVO DEJANJE ALI DELIKT

Besedno zvezo kaznivo dejanje razlaga VSL. Za kaznivo dejanje se uporablja tudi beseda delikt proti pravnem dejanju. Delikt vključuje kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (seksualni delikt). Delikti se dotikajo spolne sfere le toliko, da varujejo svobodo odločanja o spolnih razmerjih ter preprečujejo spolno izrabljanje slabotnih oseb in otrok. Zato se pogosto besedna zveza KD uporablja v primeru dejanja zoper spolno nedotakljivost (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »kaznivo dejanje ali delikt«).

KRIVDA

Beseda krivda odnosno tudi krivica, kakor navaja SSJK, se nanaša na vzrok, ki izvira iz česa slabega, neprijetnega, nezaželenega. VSL pa krivdo pojmuje kot očitek nekomu zaradi (namerno ali nenamerno storjenega) nevrednega dejanja. »S pravnega vidika, kot ga beleži kazensko pravo, pa gre za očitane protipravnega ravnanja storilcu, ki bi se lahko odločil za delovanje v skladu s pravom. Krivda kot takšna je pogoj za kazen, gre za krivdno sposobnost, kakor se to definira v pravnem jeziku.« (SSJK 2008, 977)

MEDIJ

Knjižno se z besedo medij opredeljuje kot sredstvo, pripomoček. Besedo medij uporabljamo takole: televizija je važen medij za informiranje ljudi; dramatika je njegov glavni izpovedni medij. Publikacijsko se definira kot množični medij časopisje, radio, televizija. Skratka, gre za sredstvo posredovanja, prenašanja sporočil, novic, znanja zabave, glasbe, slike idr. (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »medij«).

MLADOLETNIK

V leksikonu DZS se s pojmom mladoletnik imenuje tistega, ki je star med 14 in 16 let in se obravnava kot mlajši mladoletnik. Starejši mladoletniki pa so tisti, ki so stari med 16 in 18 let (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »mladoletnik«).

PEDOFILIJA

Pedofilijo razlagamo kot motnjo spolnega vedenja, ki se kaže v spolnem nagnjenju do otrok. Obravnava se kot kaznivo dejanje spolne zlorabe otrok (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »pedofilija«).

PROMULGACIJA

Beseda promulgacija pomeni oznanilo oz. razglasitev neke zadeve (SSJK 2008, 2298).

SUM

Najboljšo razlago besede sum daje Leksikon DZS, ki zapiše: »Sum je na nepotrjenem dokazu temelječa misel. O sumu se govori takrat, če je kdo lahko v določeni zvezi s slabim, nedovoljenim dejanjem.« (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »sum«)

SPOLNA ZLORABA

V SSKJ se besedna zveza spolna zloraba uporablja, ko gre za koga oziroma za kaj negativnega, slabega proti njegovi volji. Leksikon razlaga spolno zlorabo kot kaznivo dejanje, ki ga stori, kdor z silo ali nasilno proti njegovi volji spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo drugega ali istega spola (SSKJ 2008, 2720).

SPOLNOST

VSL razlaga spolnost kot nagoni vzgib, ki je povezan z užitkom, draženjem spolnih organov in erogenih telesnih con: dojke, ščegetavček, danka itd. (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »spolnost«).

1.1 Razlaga pojmov v cerkvenih dokumentih

Tudi v ZCP, Katekizmu katoliške Cerkve (KKC) in v dokumentih cerkvenega učiteljstva najdemo razlago besed, ki se nanašajo na obtožbe.

1.2 Zakonik Cerkevnege prava

V ZCP iz leta 1983 v kan. 97 beremo, kako lahko razumemo besedo mladoletnost. Razlika je pri starostni meji. ZCP mladostnike uvršča v obdobje med 7. in 18. letom. Po dopolnjenem 18. letu je oseba polnoletna. Oseba pred dopolnjenim sedmim letom je še otrok. V kan. 1362 ZCP razlaga besedno zvezo kazenska tožba oz. njena zastaranja. V § 1. beremo, da kazenska tožba zastara v treh letih, razen če gre za nekatere izjeme.

Pod naslovom ZCP kazniva dejanja proti posebnim dolžnostim, se kan. 1395 v § 2. dotika klerikov, ki se pregrešijo proti šesti Božji zapovedi. Kaznivo dejanje stori nekdo zaradi nasilja ali grožnje ali javno ali z osebo pod 16 letom starosti. Kaznuje se s pravično kaznijo. ZCP svetuje tudi možnost odslovitve iz kleriškega stanu, glede na težo primera.

Suspenz v splošnem pomenu velja za začasno odstavitev, npr. odstranitev koga z delovnega mesta, funkcije. V cerkvenem pravu, kakor navaja ZCP, je suspenz cenzura, ki zadene samo klerika (ZCP, kan. 1333, § 1).

Beseda iregularnost v kan. pravu KC pomeni trajen zadržek za sprejem svetih redov (ZCP, kan. 1040).

Za raziskovanje sodnih primerov more škof, po naročilu kan. 1428 § 2, za sodnika zasliševalca potrditi klerike ali tudi laike, ki se odlikujejo po dobrih navedeh, znanju in razsodnosti. Raziskavo dejstev oz. samega kaznivega dejanja mora sprožiti ordinarij, kadar dobi vsaj verjetno sporočilo o kaznivem dejanju, razen če se zdi

to zares odveč (ZCP, kan. 1717). Ob vsem tem pa se je potrebno varovati tega, da ne bi bilo s preiskavo v nevarnosti dobro ime kogarkoli.

1.3 Katekizem katoliške Cerkve

KKC iz leta 1993 razlaga pojem celibat kot svobodno odločitev za življenje v čistosti (915). Celibat naj bo znamenje tistega novega življenja, katerega živi nosilec cerkvene službe, ki je bil prav zaradi tega posvečen (KKC, 975). K razmišljanju o celibatu nujno spada tudi čistost. KKC razlaga čistost v povezavi s šesto Božjo zapovedjo (KKC, 2336) in z Jezusovim govorom na gori (Mt 5,8).

Čistost razlaga KKC kot nravno krepost, kot Božji dar, kot milost in kot sad Duha (KKC, 2345).

Pojem krivice se razlaga v odnosu do greha, ki napravi ljudi za sokrivce drug drugega. Tako vlada med ljudmi poželenje, nasilje in krivičnost. Krivica se obravnava na področju, ki zajema odnos do samega sebe, do drugih oseb, dobrin in končno tudi do stvarstva.

KKC razlaga tudi pojem mediji (sredstva družbenega obveščanja). Mediji so nekaj dobrega. Lahko pa se tudi zlorabijo, če o stvareh napačno in neresnično poročajo. Javna oblast naj bi bila tista, ki skrbi oz. preprečuje, da bi se zaradi zlorabe medijev škodovalo dobremu imenu ali da bi bila oškodovana javna nravnost in družbeni napredek.

Pomembna je še beseda spolnost, kot jo razlaga KKC. Spolnost določa vse vidike človeške osebe, se dotika čustvene sposobnosti za ljubezen, roditev otrok ter splošne sposobnosti za navezovanje vezi občestva z drugimi. Spolnost se razlaga z vidika Svetega pisma v smislu poklicanosti k čistosti in s tem tudi poudari odklonilni odnos Cerkve do spolnega – telesnega združevanja med moškim in žensko zunaj zakonske zveze (KKC, 2332).

1.4 Cerkevni dokumenti in nauk cerkvenega učiteljstva

Sredstva družbenega obveščanja so danes pomembna za širjenje evangeljskega sporočila.

Oglaševalci imajo prvenstveno nalogo, da skrbijo za pravilno obveščanje, še posebej ko gre za vprašanja, kaj je spolnost, zloraba otrok, ljubezen, celibat in drugo (CD 72, 17–12).

Nekatera etična in moralna načela se v CD 72 dotikajo pomena resnicoljubnosti pri oglaševanju. Papeški svet za družbeno obveščanje poziva k temu, da je dandanes oglaševanje lahko preprosto in hoteno in neresnično. Oglaševanje iznakazi resnico z vrivanjem varljivih prvin ali izpuščanjem pripadajočih dejavnikov (CD 72, 22).

Janez Pavel II. želi poudariti, da so sredstva družbenega obveščanja osrednji del velikega modernega sveta, kjer se izmenjujejo ideje ter oblikujejo navade in vrednote. To predvsem poudarja resničnost glede na preprosto, pa vendarle pomembno uporabo sredstev obveščanja za širjenje evangeljskega sporočila. To sporočilo pa je potrebno združiti s to novo kulturo, ki jo je ustvarila moderna družba z novim jezikom, z novimi tehnikami in z novimi psihološkimi držami (CD 72, 23–24).

O spolni zlorabi otrok spregovori tudi papeški svet za družino. V dokumentu *Človeška spolnost, resnica in pomen* v točki 85 poziva k zavedanju dejstva, da je spolna zloraba otrok pogost pojav. Predvsem se obrača na starše z naročilom, da je potrebno otroke zavarovati in jih učiti zmernosti in zadržanosti v odnosu do neznanih oseb (CD 66, 28). SŠK je leta 2006 pripravila smernice za ravnanje v primeru spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb s strani duhovnikov ali drugih pastoralnih delavcev (SSŠ 2006, 4).

2. OBTOŽBE DUHOVNIKOV

Slovenski časniki so v letih od 2005 do 2007 objavili vrsto obtožb zoper duhovnike, da so spolno zlorabljali mladoletne osebe. Med obtoženimi duhovniki so bili: Franc Frantar, Karl Jošt, Albin Žnidarič in Tone Kmet. Največ obtožb so objavili časniki: Dnevnik, Delo, Mag, Mladina ter Slovenske novice.

2.1 Primer Franc Frantar

Franc Frantar je duhovnik, ki je 25 let služboval v župniji Kašelj-Zalog.

Sven Berdon je 20. oktobra 2006 v Dnevniku na naslovnici zapisal: »Pobegli duhovnik obtožen pedofilije, od sinoči v priporu.« V nadaljevanju beremo: »Včeraj pozno popoldne so policisti na območju Ljubljane aretirali nekdanjega župnika Franca Frantarja, ki je 25 let služboval v župniji Kašelj–Zalog na območju nekdanje prestolnice. Tožilstvo je proti njemu že pred več kot petimi leti vložilo obtožbo zaradi kaznivega dejanja spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let.« V nadaljevanju novinar zapiše: »Kmalu zatem je obdolženi župnik pobegnil v tujino, za njim pa so razpisali tudi mednarodno tiralico. /.../ Frantarja je leta 2000 ovadila domačinka, 26 – letno deklet T.T. Obtožnica ga bremeni spolnega nadlegovanja 10 – letne deklice v letih 1990–91. Obtožnica je postala pravnomočna v začetku leta 2002. Frantarja za rešetke niso uspeli spraviti, saj se je izkazalo, da je izginil iz Slovenije.« Novinar nadaljuje: »Sojenje Frantarju verjetno ne bi bilo tako odmevno, če se ne bi moralo začeti pred skoraj štirimi leti. Sedaj se mora zagovarjati, in sicer zaradi domnevne spolne zlorabe. Naj dodamo, da vso zadevo že od začetka zaznamuje nekakšno skoparjenje z uradnimi informacijami. Najnovejše ugotovitve policije, češ da ni župniku po vrnitvi nihče pomagal pri izmikanju pred roko pravice, pa so v nasprotju s priznanjem ljubljanske nadškofije, da so vedeli, kje se nahaja, pa tudi v nasprotju z našimi podatki, po katerih so pobeglega duhovnika prijeli v eni izmed institucij

na območju Ljubljane, ki sodi pod okrilje Cerkve. /.../ Sojenje se bo nadaljevalo prihodnjo sredo, povsem mogoče pa je, da se bo istega dne tudi končalo in da bo že prihodnji teden znana tudi odločitev sodišča v tej zadevi.« (Berdon 2006, 30)

V naslednjem članku 21. decembra novinar Sven Berdon v Dnevniku zapiše: »Dokaj nizka kazen za pedofilskega duhovnika.« Nato nadaljuje: »Ljubljansko sodišče je Franca Frantarja zaradi spolne zlorabe deklice obsodilo na 3 leta in 5 mesecev zapora. /.../ Tako je sodišče duhovnika obsodilo samo zaradi dogajanja za vrati kašelskega župnišča, kjer je približno dve leti v obdobju od leta 1990-92 z nemočno deklico počel marsikaj, vendar o podrobnostih Frantarjevega sprevrženega početja na straneh našega časnika ne bomo poročali. Naj zapišemo le, da je moralo dekletce preživeti praktično vse razen posilstva, po ugotovitvah sodišča je zadnje leto v omenjenem obdobju župnik za spolno zlorabo izkoristil vsako priložnost.« Berdon zapiše: »Po naših podatkih je Franc Frantar prvi duhovnik, ki so ga v Sloveniji zaradi spolne zlorabe obsodili na zaporno kazen. /.../ Takoj po včerajšnjem izreku sodbe Francu Frantarju sta pritožbo napovedala tako njegov zagovornik Boris Grobelnik kot državna tožilka Tamara Gregorčič, ker nista zadovoljna z odločitvijo sodnikov.« (Berdon 2006, 35)

26. aprila 2007 isti novinar poroča: »Višje sodišče je razveljavilo sodbo župniku Francu Frantarju, obsojenemu za spolno zlorabo deklice. Nekdanji dušni pastir v župniji Kašelj-Zalog, kjer je služboval kar 25 let, pa ni bil kaznovan zaradi dogajanja v hiši dekličinih staršev, čeprav naj bi jo tudi tam med rednimi obiski prav tako zlorabljal. Prav to je bil razlog, da se je tožilstvo pritožilo na odločitev sodišča, ki je ocenilo, da duhovnik tam deklice ni varoval, saj so bili v bližini njeni starši, zato tega ni mogoče kriminalizirati.« (Berdon 2007, 30)

Za Delo prvi članek objavi Ivo Ropac 11. novembra: »Nekdanji župnik ponuja sedem milijonov varščine.« Nato Ropac nadaljuje: »Morda sojenje Frantarju niti ne bi bilo tako odmevno, če ne bi bil po vložitvi tožbe nedosegljiv sodišču, zato je oktobra 2004 zoper njega odredilo pripor, leto kasneje so za njim razpisali mednarodno tiralico. Novinar zapiše tudi o žrtvi: »Dekle se je za prijavo odločila

potem, ko je o zlorabi zaupalo partnerju, na kar je stekel postopek. /.../ Čeprav je o župnikovem ravnanju povedala domačim, ji niso verjeli oziroma so zadevo poskušali pomesti pod preprogo, ko jim je na vprašanje, ali se je zgodilo 'najhujše', odgovorila nikalno.« (Ropac 2006, 5)

Članek istega avtorja 16. novembra 2006 poroča: »Duhovnik ostaja v priporu« V podnaslovu zapiše: »Duhovnik Franc Frantar, obtožen spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, bo naslednjo glavno obravnavo počakal v ljubljanskih priporih.« (Ropac 2006, 4)

Ivo Ropac objavi naslov 21. decembra istega leta v naslovu zapiše: »Župnikovi meseni grehi.« Nato nadaljuje: »Duhovniku Francu Frantarju so okrožni sodniki za spolno zlorabo desetletne faranke prisodili tri leta in pet mesecev zapora – sodba še ni pravnomočna. /.../ Franc Frantar, 59-letni duhovnik, ki se je na Ljubljanskem okrožnem sodišču zagovarjal zaradi spolne zlorabe otroka, bo, kolikor je znano, prvi duhovnik, ki bo moral za rešetke zaradi tovrstnih grehov, če bo sodba obveljala.« Novinar zaključí: »Obtoženemu duhovniku ni bila povšeči medijska pozornost.« (Ropac 2006, 4)

Isti novinar objavi članek naslednje leto 6. julija v naslovnici časopisa: »Ponovno o domnevnih grehah dušnega pastirja.« Novinar se sprašuje: »Bo sodišče tokrat odločilo drugače? /.../ Tudi tokrat ni odgovoril na očitke obtožbe, sodišče pa bo na naslednji glavni obravnavi poleg drugih prič zaslišala kliničnega psihologa, čigar ugotovitve o obtožencu je izvedenec psihiatrične stroke povzel v svojem mnenju.« (Ropac 2007,4)

Vanja Pirc je v Mladini objavila članek: »Za duhovnikom Francem Frantarjem je zaradi ignoriranja sodnega postopka, v katerem je obtožen pedofilije, razpisana mednarodna tiralica, sam pa med tem opravlja misijonsko delo v Afriki.« Novinarka se sprašuje: »Kakšno vlogo je imel pri Frantarjevem odhodu iz Slovenije njegov delodajalec, slovenska Rimskokatoliška cerkev? So duhovniku, obtoženemu pedofilije, pomagali v tujini, da ne bi omadeževali svojega ugleda?«

Iz časopisa je razvidno, »da je bil obtoženi med domačimi silno priljubljen. Klicali so ga kar Franci in tudi sam se je veliko družil s svojimi župljani. /.../ Na vprašanje, zakaj je bil Frantar premeščen iz kašelske župnije in ali je bil premeščen na lastno željo ali na željo nadrejenih, nam na Tiskovnem uradu Slovenske škofovske konference niso odgovorili.« Novinarka Pirc razmišlja: »Čeprav so pravnomočne obtožnice načeloma javne, nam obtožnice zoper Frantarja na tožilstvu niso želeli pokazati. Menijo, da bi lahko razkritje dokumenta v mediju z visoko naklado, kot je Mladina, predvsem zaradi vrste kaznivega dejanja, le še dodatno prizadelo odškodovano dekle.« (Pirc 2006, 21)

V istoimenskem časopisu Gregor Cerar teden dni kasneje zapiše: »Zakaj je duhovnik Frantar, namesto da bi se udeležil sojenja, odpotoval v Afriko? Eden izmed dobro obveščanih in Frantarju naklonjenih prebivalcu župnije Kašelj-Zalog nam je kot iz topa izstrelil: 'Zdravstveno!'« Novinar nadaljuje: »Slovenska policija ima na svoji spletni strani nekoliko širšo bazo podatkov oseb, ki jih iščejo s tiralicami, saj je vpisanih 34 oseb. Med njimi tako kot na interpolovi strani ni Francija Frantarja, osumljenega spolnega napada na otroka, čeprav je za njim razpisana mednarodna tiralica. Zakaj se tiralica, ki je bila razpisana za Frantarjem, policiji ne zdi vredna objave ali pa jo zaradi določenih vzrokov skrivajo, nam od odgovornih ni uspelo izvedeti. Generalno policijsko postajo smo prosili, ali nam morda lahko posredujejo kopijo mednarodne tiralice za Frantarjem, vendar je tudi to zavrnila.« (Cerar 2006, 13)

Vanja Pirc v Mladininem članku 23. junija v naslovu zapiše »Ali je Franc Frantar, ki je obtožen pedofilije, še v Malaviju?« in nadaljuje: »Povsem nezaslišano se zdi, da še policija vedno ni javno objavila tiralice za Frantarjem, čeprav bi ji bilo to gotovo v pomoč pri izbiranju informacij o njem. Prav zaradi skrivanja tiralice za Frantarjem je minuli teden ostro pismo notranjemu ministru Dragutinu Mateju napisala poslanka SNS Barbara Žgajner - Tavš in povprašala: 'Kaj je policija dejansko storila, da bi prišla na sled Frantarju? In kako temeljito je preverila, kakšno vlogo je imela pri njegovem odhodu, zlasti pa pri njegovem večletnem bivanju v Malaviju RKC?' Znano je, da so vsaj nekateri v RKC vedeli, kje je

Frantar. Župnija iz Kovorja pa je večkrat zbirala celo prispevke zanj.« (Pirc 2006, 20)

Ista novinarka Pirčeva 29. julija poroča: »Policija še vedno ni izsledila duhovnika Francija Frantarja, ki je obtožen pedofilije in za katerim je razpisana mednarodna tiralica, RKC pa zadeve ne komentira. /.../ Zoper nekoč priljubljenega župnika župnije Kašelj-Zalog že nekaj let poteka sodni postopek na okrožnem sodišču v Ljubljani, v katerem ga obtožnica bremeni, da naj bi storil nadaljevani spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let. /.../ Kljub temu pa ni znano, ali so dejansko kaj storili, da bi se Frantar vrnil v Slovenijo. Frantar je bil v mašnika posvečen leta 1972 in vse od takrat je duhovnik v ljubljanski nadškofiji. Njen dušni pastir ostaja tudi sedaj, ko ne deluje več v Sloveniji. In če slovenski duhovnik, namesto da bi se udeležil sojenja, odide v tujino in ga zato išče policija, bi morala ustanova, ki ji pripada, reagirati, tudi javno, vsaj zato, da bi zaščitila svoje dobro ime. /.../ Ker je tiskovni predstavnik slovenske škofovske konference dr. Andrej Saje na dopustu, so nas na njegovem uradu napotili na ljubljansko nadškofijo. Od tam pa so nas napotili nazaj na Sajatov urad. Vendar odgovora ni bilo. So bila vprašanja preveč neprijetna? /.../ Dejstvo pa je, da vsaj nekateri posamezniki v Misijonskem središču Slovenije vedo več. Še enkrat ponovimo. Ko smo pred kratkim poklicali tja in jih vprašali, ali so posredovali pri Frantarjevem odhodu v Malavi, so nam povedali, da je Frantar v Malavi odšel na povabilo p. Stanka Rozmana. Dodali so še, da je ta izredno zadovoljen s Frantarjevim delom.« (Pirc 2006, 21)

Vanja Pirc 22. decembra 2006 v Mladini objavi nov članek z naslovom »Frantar obsojen« in nadaljuje: »Tožilstvo je za duhovnika Frantarja, ki se je sojenja več let izogibal z bivanjem v Afriki in se je v Slovenijo zaradi medijskega pritiska vrnil šele septembra letos, sicer predlagalo šestletno zaporno kazen, vendar se je sodišče kljub temu, da je pričanja ocenilo za prepričljiva, odločilo za nižjo kazen. Tožilstvo in s tem Frantarjev zagovornik sta napovedala pritožbo na odločitev sodišča.« (Pirc 2006, 4)

2.2 Primer Karl Jošt

Duhovnik Karl Jošt je bil župnik v župniji Artiče.

Ernest Sečen je v sredo, 21. decembra 2005, v Dnevniku zapisal: »Posavskega župnika obtožujejo pedofilije.« Iz pisanja novinarja izvemo: »Policisti doslej niso ukrepali, ker starši domnevno zlorabljenih deklic niso podali prijav.« Domnevna žrtev, 24-letna Vesna Š. iz Ljubljane, poda v članku naslednjo izjavo: »Z objavo svoje zgodbe želim spodbuditi vse duhovnikove žrtve nasilja in spolnih zlorab k temu, da zberejo pogum in ga prijavijo policiji ter s tem zavarujejo vse druge nemočne in trpinčene otroke. Le tako se mu je mogoče upreti in pretrgati začarani krog nasilja.« V nadaljevanju je v članku Vesna Š. opisala svojo izkušnjo, ko naj bi kot 12-letna deklica postala žrtev župnika ene izmed župnij v okolici Brežic. Govorice, »da ima župnik rad mlada dekletca«, kakor beremo v članku, novinar Sečen preveri pri domnevnem pedofilu. Obtoženi duhovnik v članku zagotavlja: »Obtožbe so res hude, vendar ni nič od tega res. Le kaj naj bi imel od tega, saj je bila vendar še majhen otrok.« Domačinka novinarju še pove: »O ja, o tem, da ima župnik rad mlada dekletca, se v kraju po tihem že dalj časa govori, vendar si ga nihče ne upa prijaviti.« Starši ne želijo, da bi o njihovih hčerah ljudje grdo govorili. Eden od staršev je v navajanju povedal: »Toda povem vam, če se bo spraval nad mojo hčerko, se mu ne bo dobro godilo.« Novinar Sečen nadaljuje članek z besedami: »Ko smo domnevni oškodovanki Vesni Š. predstavili župnikov zagovor, se je ta le kislo nasmehnila in nam povedala, da so se doslej nanjo obrnila še tri dekleta s podobno izkušnjo. Vesna Š. se je v poznejših letih odraščanja znašla tudi v hudih težavah. Srečala se je z mamili in še s čim, celo po lastnem življenju je segala. Pravi, da vse zaradi moreče izkušnje z župnikom. »Ko sem ga pred časom obiskala in mu povedala, kaj mi je storil, se je izgovarjal, češ zakaj ga nisem ustavila, če mi ni bilo prijetno ...« Novinar svoj članek nadaljuje takole: »Njenega zadnjega obiska se dobro spominja tudi župnik. 'Bilo je pred dvema letoma, ko je prišla. Pred župniščem sem ravno pral avto. Vprašala me je, ali jo poznam. Ko sem odvrnil, da ne, mi je dejala, da je ona tista, ki da sem ji uničil mladost. Toda povem vam, Bog mi je priča, da česa takega nisem ničesar

storil,' je župnik še naprej branil svojo nedolžnost.« /.../ Novinar svoj članek nadaljuje takole: »Kot je brati, doslej še nihče od staršev ni podal nobene prijave.« »Brez tega in zgolj na podlagi govoric, ki še vedno krožijo, pa ne moremo ukrepati, so dejali na policiji.« (Sečen 2005, 1)

Anita Felc naslednji dan v istem časniku pod naslovom »Zamolčane zgodbe žrtvam grenijo življenje« poroča: »Pristojni na mariborski škofiji trdijo, da so se z župnikom pogovorili in da vse zanika. Župnik zanika obtožbe in jasno odgovarja, da gre za neresnično pričevanje in laži. Saj je v svojem pojasnilu zapisal tudi: 'Iskreno upamo, da se bo resnična plat zgodbe odkrila in bodo potrjeni storilci tovrstnih dejanj privedeni pred sodišče ne glede na to, kdo so'.« (Felc 2005, 12)

Isti avtor (Sečen), ki smo ga navedli pred novinarko Anito Felc, 5. oktobra 2006, objavi še: »Na Krškem okrožnem sodišču se je včeraj začel proces zoper nekdanjega artiškega župnika Karla Jošta, ki mu okrožna državna tožilka Barbara Jenkole – Žigante očita 16 kaznivih dejanj kršitve spolne nedotakljivosti oseb, mlajših od 14 let, za kar je zagrožena kazen od enega do osem let zapora. /.../ Pri tem je očitno našla pravo struno, saj so krški kriminalisti med preiskavo odkrili večje število zlorabljenih deklet, tudi mladoletnic. Štiri izmed njih, stare od 18 do 24 let, smo včeraj srečali na krškem sodišču.« Novinar svojo pripoved nadaljuje: »Ker za njihovo trpljenje še danes zvečine ne vedo niti starši niti drugi najbližji, jih bomo v nadaljevanju imenovali žrtve A, B in C. Četrta izmed njih nam svojih grenkih doživetij ni želela razkriti. /.../ Žrtev A pove: »Bilo je grozno. Začelo se je, ko sem imela vsega osem let. Ni se ustavil zgolj pri otipavanju, tudi posilil me je.« Podobna doživetja nam je razkrila tudi njena vrstnica, žrtev B: »Gorje tistemu, ki bi si kdaj upal dvigniti roko nad mojo hčerko.« Novinar nadaljuje: »Izmed naših sogovornic jo je še najbolje odnesla žrtev C. Ko jo je po njenem pripovedovanju župnik Karl Jošt zgrabil za prsi, se mu enostavno nikoli več ni približala. /.../ Vesne Škorc na obravnavo niso povabili ne kot žrtev in ne kot pričo. Njen primer naj bi – če verjamete ali ne – zastaral, čeprav je vrstnica žrtev A in B. Sojenje se bo nadaljevalo z zaslišanjem novih prič, oškodovanke pa razmišljajo tudi o odškodninski tožbi. Obtoženi duhovnik Karl Jošt se od 19.

januarja letos nahaja v hišnem priporu v škofijskem domu v Mariboru.« (Sečen 2006, 30)

Naslednji dan, 6. oktobra Sven Berdon poroča: »Medijsko najbolj izpostavljeni primer spolnega nasilja v RKC dobiva nove razsežnosti – postavlja se tudi vprašanje, zakaj takratni mariborski škof Franc Kramberger ni ukrepal. /.../ Dolgoletno domnevno spolno nasilje,« kakor zapiše v članku novinar Berdon, »za zidovi artiške župnije je sicer zdaj zagotovo končano, vendar ta žalostna zgodba znova odpira nekatera že slišana vprašanja. Denimo vprašanje, zakaj ni takratni mariborski škof Franc Kramberger duhovniku, ki ga sumijo spolne zlorabe otrok, vsaj začasno prepovedal opravljanja službe in s tem zaščitil potencialnih žrtev.« (Berdon 2006, 34)

Novinar Matej Košir 5. oktobra 2006 v Delu objavi članek z naslovom »Župnik iz Artič in Sromelj je menda deklice celo posiljeval« ter pojasni: »Na okrožnem sodišču v Krškem se je skoraj leto dni po izbruhu afere, ki je zamajala ugled slovenske Cerkve, začela glavna obravnava zoper Karla Jošta, 65-letnega župnika iz Artič, ki ga obtožnica bremeni kar 16 spolnih napadov na osebe, mlajše od 15 let. /.../ Dogajanje v sodni dvorani in zunaj nje je bilo na trenutke več kot pretresljivo. Na zahtevo okrožne državne tožilke in zagovornika obtoženega je sodni senat sicer proces zaprl za javnost, vendar so domnevne žrtve spolnih zlorab dogodke za cerkvenimi zidovi opisale že s solzami, kriki, in tudi zahtevami po prekinitvah zaslišanja. /.../ Domnevne žrtve povedo: 'Posilil me je, ko sem bila stara osem let – analno. Potem mi je dejal, da o tem ne smem govoriti, ker bi bil to greh,' je bila povsem odkrita ena od njih, ki je lani zaradi svoje izkušnje obiskala tudi metropolita Franca Krambergerja, ki naj bi po njenih besedah vse skupaj pometel pod preprogo. /.../ Ob tednu otroka na Artiški OŠ pa je med razpravo o spolnem nasilju privrelo na dan še več podobnih zgodb. Šola je o vsem skupaj obvestila kriminaliste, ki so začeli nadzirati župnika, zaslišali so številne domnevne žrtve spolnega nasilja, med njimi tudi včerajšnje priče. Jošt se pred preiskovalnim sodnikom ni želel zagovarjati, tokrat pa je že pred obravnavo pojasnil, da želi oprati svoje ime, ker ni vaški zvodnik, kakor mu očitajo, ampak

duhovnik. Dokler bo zaprt v sobici in pod stalnim nadzorom policistov, pa ne bo dajal izjav za javnost; Jošt je namreč že 9 mesecev v hišnem priporu v duhovniškem domu v Mariboru. Zagovornik žrtev Molan pravi: 'Vendarle pa bodo oškodovanke verjetno zoper župnika in mariborsko nadškofijo vložile tudi odškodninske tožbe? Poudarjam, da na sodišče niso prišle zaradi denarja, vendar bomo ob vsakem primeru pripravili zahtevke za neko primerno odškodnino za trpljenje, ki so ga deklice prestale. Dekleta naj bi imela precejšnje psihične težave, ki so se pri nekaterih izražale tudi z anoreksijo'.« (Košir 2006, 1)

Košir v Delu 21. oktobra 2006 zapiše še: »V nadaljevanju glavne obravnave zoper Karla Jošta, 65-letnega župnika iz Artič, ki ga obtožnica bremeni kar 16 spolnih napadov na osebe, mlajše od 15 let, so bile zaslišane pedagoške delavke OŠ v Artičah, ki so jim učenke prvim zaupale svoje izkušnje z župnikom. /.../ Številne tovrstne zgodbe so izbruhnile iz otrok med delavnicami na temo tabujev, ki so jih lani ob tednu otroka pripravili na artiški šoli. Šola je o vsem skupaj obvestila kriminaliste, ki so začeli nadzirati župnika in zaslišali številne domnevne žrtve spolnega nasilja. /.../ Vrhovno sodišče naj bi prihodnji teden izdalo sklep o javnosti izreka sodbe, do takrat pa bodo očitno varnostni ukrepi nekoliko poostreni. /.../ 'Zagotoviti moramo normalen potek dela in zaščititi naše stranke. Javnost je izključena iz postopka in to moramo upoštevati,' pravi Dušanka Weiss, predsednica sodišča. Za takšen ukrep se je po naših informacijah odločila, ker je na prvi obravnavi novinarka Direkta brez vsakršnih dovoljenj pred sodno obravnavo fotografirala obtoženega Jošta. 'Dokler medijev ne moremo ločevati po etičnosti in strokovnosti, bo takšen ukrep veljal za vse. Zaščititi moramo žrtve in pri obdolžencu ohraniti domnevo o nedolžnosti, dokler ni obsojen,' pravi Gregor Stojin, svetovalec vrhovnega sodišča.« (Košir 2006, 3)

Matej Košir 9. januarja 2007 v Delu sporoči: »Župnik Jošt umrl tik pred rozsodbo.« V nadaljevanju v podnaslovu razloži: »S smrtjo Karla Jošta se je končal najodmevnejši sodni proces zaradi pedofilije v duhovniških vrstah.« V članku povzame podrobnosti: »V nedeljo okrog sedme ure zvečer je domnevno zaradi možganske kapi na hodniku duhovniškega doma v Mariboru umrl 67-letni

Karl Jošt, nekdanji župnik iz Artič, osumljen kar 16 spolnih napadov na osebe, mlajše od 15 let. S tem se je končal eden odmevnejših sodnih procesov zoper predstavnike Rimskokatoliške Cerkve pri nas. /.../ Sojenje je kljub obtoženčevim zdravstvenim težavam potekalo brez večjih zapletov in bi bilo predvidoma kmalu lahko tudi zaključeno. Kot trdijo naši viri, po vsej verjetnosti z obsodbo za večino očitanih kaznivih dejanj. /.../ Zgodba pa se je dejansko začela zapletati v rumenem tisku Vesne Škorc, 24-letne Ljubljančanke, ki ga je predlani naslovila na slovenske medije. /.../ Mariborska škofija se je zavila v molk, čeprav naj bi se takrat še škof Kramberger dvakrat pogovoril z župnikom o domnevnih spolnih zlorabah. Jošt je vse skupaj zanikal in s tem je bila zadeva za škofijo očitno zaključena.« (Košir 2007, 5)

Ksenja Hahonina je 30. oktobra 2006 v Mladini objavila razmišljanje z naslovom »Prepričani smo, da je vsa zadeva naperjena proti Katoliški cerkvi na Slovenskem«, pod katerim zapiše: »Rimskokatoliška cerkev brani svoje duhovnike, ki se spolno izživljajo nad otroki.« /.../ Ravnateljica OŠ Artiče Vesna Bogovič novinarki razloži: »Vsak razred si je sam poiskal kakšen tabu, ga prerešetal ter izvlečke in ugotovitve predstavil v parlamentu – pred predstavniki drugih razredov. Šesti razred si je tako za 'nedotakljivo temo' izbral spolno nadlegovanje duhovnikov.' Med predstavitvijo v parlamentu pa so drugi šolarji kaj hitro pozabili na druge tabuje /.../, zgodil se je pravi bum!« Na novinarkino vprašanje »Koliko otrok je po mnenju ravnateljice doživelo 'župnikovo pozornost', ravnateljica odgovarja: 'Karkoli bi rekla, bi bilo le ugibanje – izjav je bilo veliko. Mi smo podeželska šola, skoraj vsi otroci, razen tistih, ki so že šli k birmi, hodijo k verouku. Tudi moja hči je hodila,' je pojasnila ravnateljica, ki okrog vratu nosi križec. /.../ Ker gre za kaznivo dejanje,« je, kot izvemo v nadaljevanju članka, šola posredovala podatke policiji. Novinar zaključuje: »Tako naj pristojni ugotovijo, kaj se je dogajalo za cerkvenimi vrati, ker to vedo le otroci in on – niti Cerkev niti mi o tem ne vemo nič. Starši, ki so se postavili na župnikovo stran, ravnateljici očitajo, zakaj jih ni obvestila o zadevi.« (Hahonina 2006, 24)

Mladina teden po 'časopisnem bumu' glede afere v Artičah zapiše sledeče: »Predsednica združenja proti spolnemu zlorabljanju Katja Bašič je dokument o sumu, da je župnik spolno napadel otroke, policiji poslala že pred več kot dvema letoma.«

Predsednica združenja Bašičeva pojasni novinarki: »Zaznavamo tudi druge spolne napadalce na otroke, vendar duhovniki spadajo med osebe, ki imajo večjo dostopnost do otrok in s tem seveda več možnosti za spolne napade, tako je tudi pri drugih poklicih, kjer je več stikov z otroki. Uživajo še posebno zaupanje otrok in staršev, kar še povečuje možnost zlorabe tega zaupanja. K nam pridejo odrasli, ki so doživljali zlorabljanje pri verouku. Zavedajo se, da je njihov primer po slovenski zakonodaji že zastaral, a nekdanjim žrtvam ni vseeno za druge otroke. Zadnji primer je klic odraslega moškega, ki je opozoril, da je bil zlorabljen za cerkvenimi zidovi v okolici Celja med svojim 14. in 15. letom starosti.« /.../ Novinarka nadaljuje: »Več kot 30 let naj bi se na vasi govorilo o neprimernem ravnanju župnika – pa vendarle je vaška skupnost molčala. /.../ Ob tem je izjemno pomembno, koliko je širša skupnost pripravljena prisluhniti takemu vprašanju, to je vendarle težava družbe kot take in tudi mi v družbi se še vedno težko soočimo s spolnimi napadi na otroke. To se vidi predvsem v zadnjih dveh letih, ko število prijav narašča, narašča pa tudi potreba po njihovem zanikanju. Samo primer. Na sestanku ministrstva za šolstvo, kot je razvidno iz zapisnika dne 3. oktobra 2005, je eden od visokih funkcionarjev dejal, da 'število lažnih kazenskih ovadb narašča, ter da jih vlagajo matere in očetje'.« Novinarka članek sklene z zapisom: »Slovenska škofovska konferenca je sporočila, da so bili v zadnjih letih v primeru utemeljenega suma spolnega napada na mladoletno osebo v Sloveniji prestavljeni trije duhovniki.« (Hahonina 2006, 23)

Vojko Zakrajšek je 5. oktobra 2006 za dnevnik Slovenske novice v podnaslovu zapisal: »Župniku sodijo za zlorabo otrok.« V članku dalje beremo: »Ta naj bi spolno zlorabil najmanj 10 otrok, mlajših od 15 let. Župnikove domnevne zlorabe je razkrila zdaj 25-letna Vesna Škorc, ki pravi: 'Ljudje so vedeli in molčali, morali smo ga ustaviti'«! /.../ Novinar: »V Artičah, kjer je Karel Jošt služboval več kot 30

let, se je v zadnjih mesecih, med čakanjem na začetek sodne obravnave proti obtoženemu (medtem je bil že razrešen dolžnosti župnika), javno vznemirjenje nekoliko poleglo, med domačini pa je bilo njegovo ime v pogovorih velikokrat omenjeno. Je kriv, ni kriv? Novica o preiskavi in ovadbi župnika se je na začetku letošnjega leta bliskovito razširila, čeprav so prišli na dan le skopi uradni podatki o preiskavi zoper moškega s področja Posavja, ni bilo mogoče prikriti, za koga gre. Dejstvo je, da so Karla Jošta ovadili zaradi utemeljenega suma, da je med letoma 2000 in 2005 zagrešil najmanj 10 kaznivih dejanj spolnega napada na osebe, mlajše od 15 let. /.../ Baje jim je župnik govoril, da morajo molčati, kajti govoriti o teh stvareh je greh. Ko je lani, še pred preiskavo, ena od domnevnih žrtev o zlorabah spregovorila tudi pred cerkvenimi možmi, ji niso verjeli in župnik Jošt je do ovadbe nemoteno opravljal svoje poslanstvo. /.../ Oglasile pa so se nove domnevne žrtve in primer je začel dobivati čedalje popolnejšo sliko, kar je na koncu pripeljalo do ovadbe, obtožnice in sojenja. Ena izmed neimenovanih žrtev pravi, 'da je bilo grozljivo, da so vsa leta ljudje molčali, njihovi otroci pa so trpeli.' Žrtev še doda: 'Šele takrat, ko so mi prisluhnile druge žrtve, se je premaknilo, če se nebi zganili mediji, bi se lahko celo sama znašla pod obtožbo zaradi klevetanja'.« (Zakrajšek 2006, 3)

Naslednji članek, ki ga isti avtor objavi v soboto, 21. oktobra, se glasi: »Artiški župnik za zaprtimi vrati.« Nadaljuje pa: »Na sodišču v Krškem tesno zaprli vrata za javnost.« Zakrajšek v nadaljevanju pove: »Obtožbe Vesne Škorc je že pred uvedbo preiskave artiški župnik uvrstil med podle laži, na dekline pa so se zgrnili očitki, da ji gre le za denar. Škorčeva je seveda to odločno zavrnila in ponovila, da je ne zanima nič drugega kot to, da potencialne žrtve reši podobnih muk in posledic, ki so prizadele njo.« (Zakrajšek 2006, 5)

Novinar Vojko Zakrajšek se ponovno oglasi v soboto, 28. oktobra, in z naslovom »Razvpitost procesa je strla župnika« pove: »Obtoženi Karel Jošt se je pripeljal na sodišče le nekaj minut pred začetkom obravnave in v sodno stavbo stopil skozi zadnji vhod. Proces poteka za zaprtimi vrati, kot smo že pisali, so na sodišču pred drugo obravnavo novinarjem oziroma javnosti prepovedali vstop v sodno

poslopje, da bi zavarovali zasebnost vseh vpletenih, tako obtoženca kot tudi njegovih domnevnih žrtev. Izvedeli smo le, da naj bi bil nekdanji župnik v Artičah precej potr in psihično dodobra zdelan zaradi pozornosti, ki jo je sojenje deležno v javnosti. /.../ Karl Jošt je med tem v hišnem priporu v prostorih mariborske škofije, od koder ga vozijo na obravnave v Krško.« (Zakrajšek 2006, 8)

2.3 Primer Albin Žnidarič

Albin Žnidarič je župnik iz župnije Ormož.

Uroš Praš je 9. februarja 2007 v Dnevniku objavil članek z naslovom: »Še en primer zlorabe otrok v Cerkvi?« Če prebiramo članek, naprej izvemo sledeče: »Iz policijskih vrst smo dobili potrdilo, da je preiskovalni sodnik pristojnega tožilstva na Ptuj župnika Albina Žnidariča, osumljenega pedofilije, priprl. Andrej Saje, tiskovni predstavnik SŠK, zadeve ni hotel komentirati, ampak nas je napotil k Igorju Vojinoviču, tiskovnemu predstavniku mariborske nadškofije. Ta se na naše klice ni odzval, na mobitelu je imel ves čas vključen telefonski predal.« (Praš 2007, 28)

Naslednji dan novinar Praš objavi »Župnik ostaja za zapahi« in nadaljuje: »Tokrat se ni ponovila zgodba iz Krškega, ko so župnika Karla Jošta poslali v hišni pripor. Ptujski sodnik se je zaradi možnosti vplivanja na priče odločil za strožji ukrep, za rešetke. /.../ Očitajo mu, da je kot duhovnik zlorabil svoj položaj in spolno občeval ali storil kakšno drugo spolno dejanje z osebo, ki še ni stara 15 let in mu je bila zaupana v učenje, vzgojo, varstvo in oskrbo, kot natančno zapisuje tretji odstavek 183. člena kazenskega zakonika. Ob tem naj zapišemo še, da tovrstna kazniva dejanja ne zastarajo do žrtvinega 23. leta starosti. Na ta način zakon ščiti otroka, saj so grenke izkušnje tako boleče, da lahko o njih spregovori šele čez leta. Za tovrstna dejanja je zagrožena kazen od 5 do 15 let zapora.« (Praš 2007, 30)

Za časnik Delo 10. februarja 2007 novinar Franc Milošič poroča: »Župljani so začudeni nad ovadbo baje neurejene družine, iz neposredne bližine župnišča.« Nadalje poroča: »Dobri poznavalci pravijo, da so o ormoškem župnišču in župniku ljudje več govorili prej kot po tistem, ko je prišla v javnost informacija, da je bil to sredo popoldne zaslišan pri preiskovalnem sodniku ptujskega okrožnega sodišča. Ljudje ne želijo komentirati primera, dokler ne bo zanesljivih informacij, kaj se je v ormoški župniji zares dogajalo. /.../ Po njihovih informacijah policija navedb v ovadbi sploh ni preverjala, ampak je župniku odvzela prostost in ga odpeljala k preiskovalnemu sodniku«. Novinar še doda: »Javna skrivnost v Ormožu je, da so pri prejšnjem, že upokojenem župniku, odkrito govorili o njegovi ženski.« (Milošič 2007, 8)

Isti novinar 28. marca 2007 pod člankom z naslovom »Še tretja žrtev ormoškega župnika« piše: »Vse tri dosedanje ovadbe so namreč podobne, saj so duhovnika osumile spolnih zlorab fantov, mlajših od 15 let, in vse so domnevno prišle iz Ormoža, saj so od tam tudi vse tri domnevne žrtve v teh ovadbah.« V nadaljevanju zapiše izjavo, ki jo poda vodja ptujskih tožilcev Milan Birsa, ki pove: »Ne vemo še, koliko izvedenskih mnenj bo zato še potrebnih in od tega je odvisno, kdaj bo tožilstvo lahko vložilo obtožnico. Izvedensko mnenje za prvo ovadbo pa tožilci že imajo. To mnenje opredeljuje posamezne znake tega očitanege dejanja, torej je za tožilstvo pozitivno«. V sklepu članka novinar prida še: »V prvi ovadbi so župniku očitali spolni napad na slabotno osebo in povrh še mlajšo od 15 let. V drugi in tretji ovadbi pa gre za očitana dejanja izpred petih ali šestih let. Po mesecu dni so mu pripor še podaljšali za mesec dni, potem pa so ga po dveh tednih iz pripora izpustili, ker je bila preiskava zaključena in ni bilo več bojazni, da bi vplival na priče in zabrisal morebitne dokaze. Ker gre pri zadnji ovadbi za dejanja izpred nekaj let, je ormoški župnik za sedaj ostal na prostosti, glede na postopno vlaganje ovadb pa tudi ni mogoče vedeti, ali je bila ta ovadba zadnja.« (Milošič 2007, 8)

Novinar Slovenskih novic Aleš Andlovič v torek 8. februarja 2007 piše: »Ormoškega duhovnika Albina Žnidariča so mariborski kriminalisti s kazensko

ovadbo zaradi spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, pripeljali k preiskovalnemu sodniku na Ptuj – ta je zoper duhovnika cerkve svetega Jakoba v Ormožu odredil pripor – župnik je 56. rojstni dan včeraj praznoval za zapahi mariborskega zapora. /.../ Cerkev na Slovenskem je pred novim škandalom. /.../ Kriminalisti so mu odvzeli prostost in ga z ovadbami spolne zlorabe predali k preiskovalnemu sodniku. /.../ O domnevnem novem škandalu, tretjem v Cerkvi na Slovenskem v slabem letu dni, smo povprašali tudi na sedežu nadškofije v Mariboru. Prijazno so nam pojasnili, da tako cerkev svetega Jakoba v Ormožu, kot tudi v Veliki Nedelji spadata v tako imenovani križniški red, ki deluje samostojno in sam odgovarja za tovrstna moralna vprašanja.« Nato novinar nadaljuje: »Eno naj bi bil spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let, za kar je po slovenskem kazenskem zakoniku zagrožena kazen od 1 do 10 let zapora.« Prior križniškega reda Janko Štampar na to odgovarja novinarju: »Nič vam ne morem reči, ker nimam uradnih podatkov. Vendar imam svoje mišljenje: če človek napravi greh, potem naj zanj tudi odgovarja.« (Andlovič 2007, 5)

Jaroslav Jankovič 4. marca 2007 prav tako v časopisu Slovenske novice postreže s podatki: »Ormoškemu župniku Albinu Žnidariču so v začetku februarja odvzeli prostost. Osumili so ga spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, zato v preiskovalnem priporu čaka na nadaljevanje preiskave. O primeru krožijo najrazličnejše govorice, bistveno se zdi vprašanje: Je župnik žrtev maščevanja? Pri njem naj bi se oglasil najstnik in hotel denar: ko se je župnik temu uprl, naj bi padla prijava o spolni zlorabi.« Novinar takole nadaljuje: »Informacija o zaprtem župniku iz Ormoža zaradi domnevnega spolnega napada na mladoletno osebo je medije v Sloveniji dosegla zelo hitro. Šlo naj bi že za tretji primer obravnave prepovedane spolnosti duhovnika z mladoletno osebo v enem letu v Sloveniji, kar Cerkvi in njenim duhovnikom res ne more koristiti. Odziv javnosti okoli Ormoža in po vsej Sloveniji je bil enoznačen; če je župnik Albin Žnidarič kriv, naj odgovarja. /.../ Verniki v Ormožu, ki so bili svojemu župniku najbližje, skorajda v en glas zatrjujejo, da si o njem, dobrovoljnem pevcu in dobrotniku, kaj takega ne morejo niti misliti. Po drugi strani pa kot po navadi ob takih škandalih okoli šankov krožijo neokusne šale. /.../ Štampar se sprašuje, v čem je Albinov primer tako

izjemen in dodaja: 'Albin je tako ali tako ubit, praktično mrtev duhovnik, ki se ne bo nikoli več vrnil v župnijo, četudi bi ga verniki in krajani sprejeli.' Priorju Štamparju,« kot pove novinar, »smo postavili vprašanje, ali držijo govorce, da je bil župnik zaradi prepovedanih ljubezenskih avantur že trikrat premeščen? Ta odgovori: 'Do sedaj nima nobene kazenske ovadbe, premeščen je bil edino zaradi pastoralnih potreb. Ja, eden je pijanček, drugi ima babo, tretji pa je pedofil. Tako je danes popularno govoriti o župniku. Če bi obtoženi zapadel v skušnjava, bi bila to po moje ženska in ne neki nesrečni narkoman ali pomoči potreben fant.' Tovrstne hudomušne pripombe je slišati tudi v Ormožu,« pove novinar in nadaljuje: »Pred zakonom smo vsi enaki, vsakdo pa ima pravico do lastne obrambe in pravičnega sojenja. Preiskava proti Albinu Žnidariču pa je vendarle samo svoja, ker tako (pre)dolgo (?) traja.« (Jankovič 2007, 4)

Zopet se isti avtor oglasi 16. marca 2007 ter zapiše: »Ptujsko okrožno sodišče je po mesecu dni in pol pripora na prostost izpustilo ormoškega župnika Albina Žnidariča, obdolženega spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, in slabotno osebo. /.../ Zaradi občutljivosti procesa o podrobnostih nismo izvedeli, kljub temu pa je bil eden izmed Žnidaričevih zagovornikov, odvetnik Martin Hebar, videti zadovoljen. Za Slovenske novice je izjavil: 'Pokazalo se je, da je bila moja vera v nedolžnost gospoda Žnidariča upravičena. Zato obramba pričakuje, da bo tožilstvo predlagalo ustavitev postopka. Kaj več od tega, da pričakujemo oprostilno sodbo, vam zaradi občutljivosti procesa za sedaj ne morem povedati'.« (Jankovič 2007, 7)

Isti mesec, 26. marca 2007, Jankovič objavi: »Na križnika Albina Žnidariča iz Ormoža je padla že tretja ovadba o spolnem napadu na mladoletno osebo.« Novinarju je duhovnik Albin osebno povedal, 'da ni nikoli počel česa takega. Sodbe se ne boji.' Rekel je tudi: 'Če je pravica na tem svetu, bom oproščen, če me bodo spoznali za krivega, bom opravil svojo pokoro'«. /.../ Novinar: »Med Ormožani priljubljeni župnik Albin Žnidarič, član slovitega križniškega reda, je bil deseti otrok velike družine iz Dobrave pri Ormožu. V duhovniški poklic ga ni nihče silil in po lastni izpovedi mu ni bilo nikoli žal: 'V križniški red sem vstopil zavestno

in povsem svobodno in tudi danes se počutim globoko vernega'«. Novinar ga je vprašal: »Se tudi po tej hudi obtožbi napada na mladoletno osebo še vidite v službi oltarja? Vprašani Albin odgovori: 'Upam si stopiti pred ljudi, jim pogledati v oči, jim spregovoriti in oznanjati Božjo besedo. Vem, da tega, česar me obtožujejo, nisem nikoli storil'«. /.../ Novinar ob koncu članka povzame besedo vodje tožilstva na Ptuju Milana Birsa, ki potrdi: »Preiskava še ni končana, obstaja pa velika verjetnost, da je Žnidarič resnično zakrivil več spolnih napadov na mladoletne osebe. Preprosto, več prijav je, večja verjetnost obstaja, da je obdolženi res storil omenjena kazniva dejanja. Pri spolnih deliktih gre za nagnjenje, ki ga človek nosi v sebi, zato s številom ovadb raste verjetnost, da ga je res zakrivil.' Žnidaričev odvetnik Martin Hebar na to odgovori novinarju: 'Samo to, da verjetnost o spolni zlorabi s številom ovadb statistično raste, še ne pomeni, da je obdolženi res to počel.' Novinar nadaljuje: »Drugo vprašanje pa je, kaj je hotel tožilec Birsa s tem povedati oziroma namigniti medijem?« Novinarja v nadaljevanju zanima, »kaj bo Albin Žnidarič počel sedaj, ko je obdolžen skrajno gnusnega dejanja?« Obtoženi na to novinarju odgovarja: »Najprej bi šel rad za nekaj mesecev nazaj v Ormož, da spregovorim svojim faranom in se opravičim za trpljenje, ki so ga doživljali zaradi mene. A v Ormožu ne morem ostati, zato bom zaprosil za kakšno manjšo župnijo. Verouka pa verjetno nikoli več ne bom poučeval. Bolečina, ki sem jo čutil v priporu, je res huda, čeprav so bili do mene zelo korektni. Še najbolj pa me boli, da sem osramočen in ponižan. Mojega dobrega imena mi ne more nihče več povrniti.« (Jankovič 2007, 6)

2.4 Primer Tone Kmet

Duhovnik Anton Kmet je župnik v župnijah Brezno in Remšnik.

Blaž Laterner dne 29. maja 2007 v Dnevniku objavi, da so slovenjegraški policisti »zaradi suma kaznivega dejanja pridržali 35-letnega župnika Antona K. Osumljen naj bi bil spolnega napada na deklico, mlajšo od 15 let«. Novinar pove: »Uspeli smo izvedeti tudi, da se preiskava zoper župnika nadaljuje, kar bi lahko pomenilo, da kriminalisti poskušajo odkriti še kakšno žrtev župnikove nespodobnosti. Preiskovalce usmerja slovenjegraško okrožno tožilstvo, ker pa zaradi delikatnosti zadeve izjav za medije ne dajejo. /.../ O zadevi je za Dnevnik spregovoril tudi župnikov odvetnik Viktor Osim. Po njegovih besedah naj bi se najpozneje v mesecu dni razjasnilo, ali bo zopet Antona K. vložena obtožnica ali pa bodo pristojni organi od pregona odstopili.« (Laterner 2007, 9)

Luka Jakše je 13. junija 2007 v Magu objavil članek z naslovom »Zaznamovana župnija« in podnaslov: »Na sledi zadnji pedofilski aferi na Koroškem.« Svoj prispevek začneja takole: »V vasici ob Dravi je izbruhnila pedofilska afera, ker naj bi mlad župnik zlorabil dve birmanki.« Avtor v nadaljevanju piše: »Pred dnevi je v javnost prišla novica, da je župnik v vasi Brezno, ki leži ob Dravi in je nekako na pol poti med Dravogradom in Mariborom, domnevno spolno zlorabil mladoletnici. /.../ Župnik sicer še vedno opravlja vse pastoralne obveznosti, vendar več ne živi začasno v župnišču poleg cerkve v Breznu.« Jakše še zapiše, »da farani dvomijo o župnikovi krivdi. Dokazovanje prepuščajo civilnim oblastem, vendar si želijo, da bi to opravile bolj diskretno. /.../ Nekateri domačini gredo v svojih trditvah celo tako daleč, da dekleta obtožujejo najstniškega oziroma pubertetniškega vedenja ter jim ne verjamejo, da so bile žrtve spolnega nasilja. Domnevajo, da se je zaradi mladosti (star je namreč 35 let) in prijetnega videza najnovejšega župnika, ki je povrh vsega še »faca«, vzdramila najstniška fantazija, ki je preseгла vse meje in uničila življenje Antona Kmeta. /.../ Nihče se namreč ne vpraša, kaj se dogaja z domnevnimi žrtvami in nikogar ne zanima njihovo početje. /.../ Kamorkoli bi odslej odšel, bi ga spremljala senca obtožb.« (Jakše 2007, 23)

Aleš Andlovič in Vladimir Jerman sta 29. maja 2007 v Slovenskih novicah zapisala: »Slovenjegraški kriminalisti so odvzeli prostost 35-letnemu župniku Antonu Kmetu in ga pozneje odpeljali k preiskovalnemu sodniku. Župnik tako komentira: 'Odpeljali so me kot Jezusa po zadnji večerji.' Novinarja: »Duhovnik v Breznu in bližnjem Remšniku je osumljen, da je spolno zlorabil dve mladoletni dekleti. Že v soboto so ga kriminalisti odpeljali pred preiskovalnega sodnika. Ta mu je do nadaljnjega izrekel prepoved približevanja deklicam na kilometer. Preiskovalci se namreč bojijo, da bi lahko župnik ustrašoval ali vplival na obe. Prebivalci Brezna in bližnjega Remšnika so danes le zmajevali z glavo. Nihče namreč noče verjeti obtožbam, ki so jih vložili starši obeh deklet. /.../ Izvedeli smo, da je župnik že med nedeljsko mašo svojim vernikom razkril, kaj se z njim dogaja. Dejal je, da so ga odpeljali kriminalisti in da ni storil ničesar, kar mu očitajo. Ob hišni preiskavi so župniku zasegli osebni računalnik in kup cedejev. Vse do konca preiskave pa bo v veljavi ostala prepoved približevanja obema deklicama. /.../ Kmet je v brezenskem župnišču gostil Zorana Mezgo v javnosti med drugim znanega po tem, da je v zemljanki na ljubljanski Ježici bival s Silvom Plutom. /.../ Pri njem so našli dva noža. Ko se je tako razvedelo, kdo je nevarni tujec, so se aktivirali vodja policijskega okoliša, vodstvo vaških skupnosti Brezno in Podvelka, osnovna šola in starši otrok, ki so obiskovali verouk v župnišču, kjer je Mezga bival. /.../ Ko je izvedel za pritožbe, je takoj ukrepal: 'Poklical sem Zorana, mu povedal, kakšen je položaj, in ga zaprosil, naj ne prihaja več. Obljubil je, da ne bo'«, tako izvemo iz časopisja. (Andlovič/ Jerman 2007, 4)

3. ODZIV KATOLIŠKE CERKVE

3.1 Spolna zloraba je hudo kaznivo dejanje za RKC

Za RKC je spolno zlorabljanje mladoletnih oseb s strani duhovnikov oz. posvečenih oseb hudo kaznivo dejanje. RKC ščititi žrtve takšnega nasilja z ukrepi, ki so celo strožji od civilno pravnih.

Hudo kaznivo dejanje proti šesti Božji zapovedi z osebo, mlajšo od šestnajst let, omenja ZCP. »Klerik, ki se je drugače pregrešil proti šesti božji zapovedi, a je kaznivo dejanje storil zaradi nasilja ali grožnje ali javno ali z osebo pod šestnajstim letom starosti, naj se kaznuje s pravično kaznijo« (ZCP, kan. 1395, § 2). Takšna dejanja so tudi po državnem pravu kazniva, če je žrtev spolne zlorabe oseba mlajša od petnajst let. Po najnovejših določbah najvišje cerkvene oblasti pa so dejanja kazniva, če je žrtev spolne zlorabe oseba, mlajša od osemnajst let (Sacramentorum sanctitatis tutela, 3).

Spolna zloraba skupaj z raznimi oblikami homoseksualnosti in bestialnosti spada med ene zelo hudih kaznivih dejanj. Zaradi svoje posebnosti je takšna dejanja papež Janez Pavel II. pridržal Kongregaciji za verski nauk. Rimska rota pa v hudih sporih lahko nastopa kot prizivno sodišče.

V papeževem pismu *Varovanje svetosti zakramentov* kot novost beremo tudi določilo glede zastaranja kazenskih tožb. Vsaka hudo kazniva dejanja, ki so pridržana Kongregaciji za verski nauk, zastarajo šele po desetih letih od polnoletnosti žrtve, se pravi, še le ko žrtev dopolni osemindvajset let (ZCP, kan. 1395, § 2,1). Tako je dan primeren čas, da se popravi pohujšanje in se zopet vzpostavi pravičnost (Slatinek 2006, 116–117).

3.2 Cerkevni kazenski ukrepi pri spolnih zlorabah

3.2.1 Smernice slovenske škofovske konference

SŠK je na svoji 28. redni seji, ki je bila 6. in 7. marca 2006, z ozirom na ZCP, določila smernice v primeru spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb s strani duhovnikov ali drugih pastoralnih delavcev, ki »bodo veljavne na celotnem območju Slovenske škofovske konference.« (SSŠ 2006, 4)

V primeru suma o spolni zlorabi škof ordinarij pooblasti osebo, ki je pristojna za raziskavo suma spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb:

»V vsaki škofiji škof za preiskavo domnevnih spolnih zlorab nad mladoletniki, ki bi jih naj zagrešili duhovniki (ZCP, kan. 1717, § 1), imenuje posebnega pooblaščenca, ki ima enako pooblastilo in dolžnost kot sodnik zasliševalec v sodnem postopku (ZCP, kan. 1717, § 3). Škof ordinarij mu lahko v skladu s ZCP (kan. 1428 §, 2) pridruži v pomoč sodelavce, kot so psihologi, psihoterapevti, zdravniki, pravniki in teologi, ki so lahko duhovniki ali laiki obeh spolov. Več škofov lahko za svoje škofije imenuje skupino strokovnih sodelavcev.« (SSŠ 2006, 4)

Od pooblaščenca se zahtevajo tudi posebne naloge. »Preden pooblaščenec nastopi svojo službo, je pred ordinarijem dolžan priseči, da bo varoval tajnost, zvesto opravljal svojo službo in da ne bo sprejemal daril. /.../ Za pooblaščenca je pomembno, da ni sorodnik, svak ali tesni prijatelj osumljenca.« (Slatinek 2006, 124)

Splošna dolžnost vsakega vernika je, da v primeru suma kaznivega dejanja obvesti pooblaščenca ali škofa:

»Kdor izve za spolno zlorabo pri delu z mladoletnimi osebami v okviru cerkvenih pastoralnih ali vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, je dolžan o tem obvestiti

pooblaščenca oz. škofa, ki bo takoj obvestil pooblaščenca. Ta mora začeti takoj z preiskavo, da ugotovi, kaj se je zgodilo, obenem pa je tudi kontaktna oseba za državne organe pregona.« (SSŠ 2006, 4)

Hudo kaznivo dejanje proti mladoletni osebi omenja že ZCP, kan. 1395, § 2. Skupaj z različnimi oblikami homoseksualnosti in bestialnosti spada med zelo huda kazniva dejanja (*crimen pessimum*). Zaradi svoje posebnosti je ta dejanja papež Janez Pavel II. pridržal Kongregaciji za verski nauk. Rimska rota pa v hudih sporih lahko nastopa kot pozivno sodišče.

Vsako ovadbo ali tudi sum je potrebno takoj raziskati:

»Neposredno po sporočilu o sumu začne pooblaščenec raziskavo. Njegova naloga je, da vzpostavi stik z domnevno žrtvijo oz. z njenimi starši ali skrbniki. Če je iz razgovora razvidno, da obstaja sum za spolno zlorabo, se pogovor opravi še z osumljeno osebo. K pogovoru se lahko pritegne še kakšnega drugega pravnika. O tem, kar se je razpravljalo in zasliševalo se vodi zapisnik, ki ga morajo podpisati vsi udeleženci z domnevno žrtvijo oz. z njenimi vzgojnimi upravičenci se takoj vzpostavi stik. Na osnovi danih dejstev, ki so navedeni v zapisniku, se presoja in ugotavlja o najbolj učinkoviti pomoči prizadetim in o tem, kako je potrebno ravnati v nadaljevanju postopka. Skrb Cerkev je najprej namenjena ravno žrtvi. Posebno pozornost polaga Cerkev zavarovanju žrtve pred nadaljnjo zlorabo in javno izpostavljenostjo v sredstvih javnega obveščanja. Tudi glede osumljenca obstaja dolžnost, da se ga ne izpostavlja javnosti. Dokler se ne izkaže, da je res nasprotno, le-ta velja za nedolžno osebo. Anonimna sporočila se ne preverjajo, zastopnik pa opravi pogovor z osebo, na katero se anonimka nanaša. Cerkev je glede prijavljenih spolnih zlorab dolžna varovati sam izvor in osebo, ki daje takšne ali drugačne podatke. Prav tako pa je tudi dolžna ščititi duhovnike pred neutemeljenimi in krivičnimi obtožbami. Anonimnežu pa se razloži, da se anonimne prijave ne preverjajo in naj se v takšnem primeru obrne na državne oblasti oz. krajevno pristojnemu državnemu tožilstvu.« (SSŠ 2006, 4)

Smernice pozivajo, da je potrebno škofa ordinarija takoj obvestiti o sumu ali prestopku:

»Če je pooblaščenec izvedel za sum ali prestopok neposredno, brez kakršnega koli odlašanja obvesti škofa ordinarija, ki lahko, če je potrebno, tudi dodatno ukrepa, da zaščiti bodisi žrtev ali pa tudi osumljenca, če je sum ali obtožba nista prepričljiva.« (SSŠ 2006, 4)

Če je podana izjava oškodovanca, se pri povečanem sumu sproži cerkvenopravna uvodna preiskava:

»Ko sum postane večji, se začne cerkvenopravna uvodna preiskava (ZCP, kan. 1717—1718). Izvede jo primerna oseba (ZCP, kan. 1428; kan. 1717, § 3). Glede na stanje, ki je razvidno, se določi, ali je potrebno osumljenca v času uvodne preiskave razrešiti njegove službe in ga oddaljiti od njegovega delovnega mesta. V cerkveno uvodno preiskavo naj bodo vključeni že navedeni izvedenci, glede na okoliščine posameznega primera.« (SSŠ 2006, 4)

V kolikor zgoraj navedena uvodna preiskava potrdi sum spolnega zlorabljanja, se zadeva prenese na Sveti sedež:

»V skladu z motuproprijem o svetosti zakramentov (Sacramentorum sanctitatis tutela) z dne 30. aprila 2001 bo škof ordinarij po koncu uvodne preiskave primer posreduje Apostolskemu sedežu. V skladu z navodili Kongregacija za nauk vere za cerkveno področje kaznivo dejanje spolne zlorabe zastara šele po desetih letih od polnoletnosti žrtve, se pravi šele, ko žrtev dopolni 28 let.« (SSŠ 2006, 4)

Poleg tega je potrebno sodelovanje z državnimi nosilci kazenskega pregona. V potrjenih primerih spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb se osumljencu svetuje, da se sam prijavi in v danem primeru zaprosi za pogovor z državnim tožilstvom:

»V potrjenem primeru spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb se osumljencu svetuje, v kolikor še ni bilo ovadbe, da se sam prijavi in glede na dejansko stanje obvesti državne organe oz. državno tožilstvo. Oseba, ki je odgovorna in pristojna za stike z državnimi nosilci kazenskega pregona, je škofov pooblaščenec. Če državno tožilstvo primer na osnovi ovadbe že preiskuje, se z njim obvezno naveže stike.« (SSŠ 2006, 4)

Poleg tega se smernice obračajo tudi na nudenje pomoči žrtvam in storilcem, katerim se nudijo človeške, terapevtske in pastoralne oblike pomoči:

»Škofov pooblaščenec bo v osebni pogovoru z žrtvijo in njenimi svojci izrazil globoko obžalovanje tudi v imenu škofa. V nadaljnjih prizadevanji naj mu pomagajo izkušene in izvedene osebe s področja otroške in mladinske psihiatrije ter psihologije. Ponujena pomoč je v posameznih primerih različna, ker je odvisna od tega, ali gre za otroke, mlade ali za odrasle, ki so bili zlorabljeni pred več leti. Glede na posamezne primere se pomoč ponudi tudi družinskim članom žrtve (staršem, sestram in bratom).« (SSŠ 2006, 4)

Tudi storilec sam je prav tako nujno potreben sprejeti terapevtsko zdravljenje:

»V soglasju z današnjim razvojem znanosti je pedofilija z vidika nagnjenja v sami strukturi neozdravljiva, medtem ko je efeboliya le deloma ozdravljiva spolna motnja. Ne glede na dano stališče pa primerno diagnostično ozaveščanje in strokovno zdravljenje pripomoreta, da se preprečijo ponovni primeri, pri čemer se storilcu omogoči takšna oblika življenja, da svoji spolni motnji več ne podlega. V vsakem primeru je zdravljenje nujno.« (SSŠ 2006, 4)

Pomoč pri premagovanju okoliščin, pa je potrebna tudi drugim ljudem v območju, kjer je prišlo do spolne zlorabe:

»V okolju, v katerem živita storilec in žrtev, se izvedejo ustrezni ukrepi za premaganje občutja pretresenosti, osuplosti in žalosti. V posameznem primeru se

predstavnik škofije ali škof sreča in pogovori s predstavniki župnije, kjer se je postopek izvršil.« (SSŠ 2006, 4)

Naslednja točka izdanih smernic se dotika Cerkvskih kazenskih ukrepov, ki v primeru dokazanega kaznivega dejanja storilcu nalaga cerkveno kazen:

»Neodvisno od civilnopravnega pregona in kaznovanja pride do cerkvenopravnih kazenskih ukrepov. To so lahko zadostilne kazni, ki se storilcu naložijo trajno ali pa za določen čas. Natančen obseg se določi v kazenskopravni sodbi cerkvenega sodišča ali v kazenskem dekretu, ki ga izda Kongregacija za nauk vere oziroma škof ordinarij. V posameznih primerih bo nujna izključitev iz kleriškega stanu. (SSŠ 2006, 4)

Potem ko storilec prestane kazen, se mu več ne zaupajo naloge, pri katerih bi lahko prišel v stik z otroki in mladimi:

»Duhovniki, ki so zagrešili spolno zlorabljanje mladoletnih oseb in imajo pedofilska nagnjenja, po prestani kazni ne morejo več delovati na tistih področjih, na katerih bi lahko prišli v stik z otroki in mladimi. Storilec ima trajno dolžnost biti v stiku s pooblaščenecem v škofiji. Razen tega se je potrebno dogovoriti glede omejevalnih ukrepov za njegovo nadaljnje življenje in delo. Sem sodi stalno duhovno in terapevtsko spremljanje in pridružitve določeni skupnosti.« (SSŠ 2006, 4)

Vključno z vsem tem sovpada tudi javnost, kateri se zagotovi primerna obveščnost:

»Ustrezno obvestilo javnosti je naloga, ki jo izvrši posebej določena oseba. Z namenom, da ne pride do večje škode za žrtve ali do neupravičene diskriminacije storilcev, je pri delu za javnost potrebna uravnoteženost med nujno transparentnostjo in varovanjem zasebnosti.« (SSŠ 2006, 4)

V zadnjem delu smernice, veljavne ob primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb, namenijo nekaj prostora preprečevalnim ukrepom:

»Izobraževanje in izpolnjevanje duhovnikov in drugih pastoralnih delavcev se v okviru splošnega oblikovanja osebnosti soočata z vprašanji in problemi spolnosti, posredujeta poznavanje oblik neustreznega spolnega vedenja ter pomagata pri ravnanju z lastno spolnostjo. V pastoralnem in vzgojnem delu z otroki in mladimi zunaj območja kazenskopravnih dejanj lahko preide do oblike vedenja (npr. odsotnosti zdrave razdalje, zaupni dotiki), ki se jih je potrebno izogibati. Če v posameznem primeru obstaja razlog za zaskrbljenost, da neko ravnanje razodeva

pedofilsko nagnjenje, se izvede diagnostično ozaveščanje. Ljudje, ki so odgovorni za izobraževanje in izpopolnjevanje duhovnikov, naj se pravočasno pogovorijo s tistimi, ki kažejo takšna nagnjenja in jim pomagajo pri premagovanju teh težav.« (SSŠ 2006, 4)

Vsaka premestitev obtoženih duhovnikov zahteva prav tako ustrezno obveščenoost:

»V primeru premestitve ali spremembe bivališča duhovnikov, ki so zagrešili spolno zlorabo nad mladoletno osebo, je potrebno seznaniti novega delodajalca oziroma cerkvenega predstojnika, v katerega kraj ali območje pridejo.« (SSŠ 2006, 4)

Posvečena oseba, ki zapeljuje otroka h grehu proti šesti Božji zapovedi, stori zelo hudo kaznivo dejanje, temu sledi pravična kazen odstranitve, premestitve ali suspenza.

3.2.2 Pravična kazen za storilca kaznivega dejanja

Prva pravna kazen je odstranitev župnika.

O odstranitvi župnika beremo v ZCP: »Ko opravljene službe kakega župnika iz kakega vzroka, tudi brez njegove velike krivde, postaja škodljivo ali vsaj neučinkovito, ga mora krajevni škof odstraniti iz župnije.« (ZCP, kan. 1740)

Ta odločitev za odstranitev duhovnika iz aktivne službe je odločitev, ki prinaša daljnosežne posledice za duhovnika, za tiste, ki jim služi, in za škofijo ali red. Za duhovnika takšna odločitev pomeni konec njegovega poslanstva. Mnogi obtoženi duhovniki so srednjih let ali že blizu upokojitve, zato so njihove možnosti za delo izven duhovniškega poklica še toliko slabše. Vsak duhovnik, ki je odstranjen iz duhovniške službe, samo poslabšuje trenutno pomanjkanje duhovnikov, kar je vir zaskrbljenosti faranov in katoliških laikov nasploh. Navsezadnje nosijo tudi številne posledice škofije in redovi (Sperry 2008, 172).

Sperry v knjigi z naslovom *Spolnost, duhovništvo in Cerkev* predlaga nekaj najboljših rešitev v primeru kaznivega dejanja.

Pri postopku odstranitve naj po mnenju Sperryja škof upošteva šest tipov duhovnikov, udeleženih pri spolnih prestopkih.

Tip 1: Prinaša dve različici: a) naiven — samo ena žrtev; nobenih zvijač niti groženj; ponavadi obžaluje; dobra napoved izida; b) blago nevrotičen — podoben »naivnemu«, ki pa ima mešano napoved izida.

Tip 2: Zmerno do hudo nevrotičen in sebičen, tip starejših duhovnikov, ki se ne čutijo dovolj cenjene; narcistične upravičenosti z nekaj zastraševanja; več žrtev; malo ali nič obžalovanja; negotova napoved izida.

Tip 3: Garaški, lastno vrednost mu določa njegovo delo; nekaj občutka narcistične upravičenosti in načrtovanja; ena ali dve žrtvi; veliko občutka krivde; možno obžalovanje; mešana do negotova napoved izida.

Tip 4: Človek je empluziven, energičen in nezrel; nenehni problemi z razmejitvami in kršitve pravil o seksualni primernosti; občutek narcistične upravičenosti; veliko žrtev; nobenega načrtovanja in zvijačnosti; včasih pokaže obžalovanje; slaba napoved izida.

Tip 5: Šarmanten, grandiozen, dominira in priteguje zveste privržence; po navadi dolgotrajno razmerje z ranljivo žrtvijo; občutek narcistične upravičenosti z zvijačami in zastraševanjem; nobenega obžalovanja; slaba napoved izida.

Tip 6: Prva različica: klasični seksualni plenilec; psihopatski z občutkom narcistične upravičenosti do česarkoli; veliko žrtev; uporablja zvijače; včasih poškoduje žrtev; nobenega obžalovanja; skrajno slaba napoved izida. Druga različica: duhovniki z duševnimi motnjami, to sta psihoza ali bipolarna motnja, ki v primeru, da niso zdravljeni ali se nočejo zdraviti, udejanjajo seksualne blodnje ali pa so hiperseksualni; v takih primerih je napoved izida zelo slaba (Sperry 2008, 173).

Kako postopati z naštetimi tipi duhovnikov, pove Sperry v nadaljevanju:

Oceniti se mora vseh pet odločilnih meril. Predstojniki in duhovniki na visokih položajih pogosto prosijo psihologe in psihiatre za nasvet, ali naj odstranijo iz aktivne službe duhovnika, ki je zagrešil spolni prestopok glede na tip, npr. zlasti pri tipu 6 (seksualni plenilec), za katerega vlada prepričanje, da ima najmanj možnosti za rehabilitacijo. Sama po sebi ima narava prestopka precejšen pomen, vendar je to le en zorni kot. Izkušnje kažejo, da več meril pomaga sestaviti bolj celostno sliko in daje širši pogled na posameznega duhovnika. Te dodatne informacije bi morale povečati verjetnost, da bo odločitev o spremembi duhovnikovega statusa racionalna, razumna in opravičena.

Sperry svetuje škofom takole:

Pri izjemno hudi obliki – npr. seksualnem plenilcu tipa 6 in pri izpolnjenem vsaj še enem merilu – pretehtajte, da bi duhovnika odstranili iz aktivne službe. Nobenega dvoma ni, da najhujša oblika spolnih prestopkov, pri katerih je storilec opisan pod tipom 6, utemeljuje odstranitev iz aktivne duhovniške službe, vendar je treba povedati, da je takšnih duhovnikov sorazmerno malo. Taki storilci so sicer deležni izjemne publicitete, toda večina predstojnikov pa tudi komisij se z njimi sreča le redko, če sploh kdaj. Pogostejši so profili tipa 1, 2, 3, 4. V takih primerih lahko preostalih pet primerov veliko prispeva k pravi odločitvi.

Pri zmerni do zelo hudi obliki pri tipu 3, 4 in 5 razmislite, da bi duhovnika odstranili iz aktivne službe, če je izpolnjeno vsaj še eno merilo.

Pri zmerno hudi obliki, pri tipu 2 razmislite, da bi duhovnika odstranili iz aktivne službe, če izpolnjuje vsaj še dve merili.

Pri ne preveč hudi obliki, pri tipu 1, ki ne izpolnjuje drugih meril, je indikacija za odstranitev malo ali nič, razen če se situacija zaostri; če sta izpolnjeni 2 ali več meril, razmislite o odstranitvi.

Če se je obtožba pojavila že pred časom, oblika pa ni bila zelo huda, tip 1, in prvi obtožbi niso sledile druge niti sodni postopek, razmislite, da bi duhovnika vendarle obdržali v aktivni službi.

Če se je obtožba pojavila že pred časom, oblika pa je bila zmerno huda, tip št. 2, in prvi obtožbi niso sledile druge niti sodni postopek, opaziti pa je določeni napredek pri zdravljenju in rehabilitaciji, razmislite, da bi duhovnika obdržali v aktivni službi-pod pogojem, da bo zanesljivo opazovan.

Druga pravična kazen je premestitev župnika: »Če blagor duš ali potreba in korist Cerkve zahteva, da se župnik iz svoje župnije, ki jo je koristno vodi, premesti v drugo ali v drugo službo, naj mu škof premestitev pisno predlaga in svetuje, naj iz ljubezni do Boga in duš privoli.« (ZCP, kan 1748)

V skrajnem primeru se naloži tudi suspenz.

»Suspenz« prepoveduje:

1. vse ali nekatera dejanja oblasti svetega reda;
2. vse ali nekatera dejanja vodstvene oblasti;
3. izvrševanje vseh ali nekaterih pravic ali nalog, ki so povezane s službo (ZCP, kan. 133, § 1 1—3).

Osebe, ki trpijo zaradi pedofilije, so v stalni nevarnosti, da storijo kaznivo dejanje. Oseba, ki je nagnjena k takšnim dejanjem, je za sprejem svetih redov iregularna. Iregularen je, »kdor trpi zaradi kakšne oblike brezumnosti ali druge duševne bolezni, in po posvetovanju z izvedenci velja za nesposobnega za pravilno opravljanje službe« (ZCP, kan. 1041, § 1). Pomeni, da je oseba lahko zaradi pedofilije nesposobna za pravilno opravljane službe. Takšna oseba ni sposobna za diakonsko, duhovniško ali škofovsko posvečenje. Ker je iregularnost trajni zadržek, je podelitev svetih redov, dokler traja iregularnost, nezakonita. Ne gre za kazen, temveč za trajen zadržek, ki ovira prejem svetih redov. Iregularnost ne nastopi zaradi kaznivega dejanja pedofilije, temveč zaradi samega stanja in traja tako dolgo, dokler zdravnik ne izjavi, da je kandidat sposoben opravljati svojo službo. Samo na podlagi pozitivnega zdravniškega mnenja se lahko pri taki osebi zgodi spregled od iregularnosti (Slatinek 2006, 122-123).

Osebe, ki niso primerne za duhovniško službo, pogosto opravljajo nekatere naloge dovolj dobro. Zato se izognejo zgodnjemu odkritju. Pri njih gre predvsem za osebnostne motnje, ki jih je možno pogojno in včasih celo popolnoma ozdraviti. Če gre za hude osebnostne motnje, potem so taki duhovniki neprimerni za službo. (Sperry 2008, 180).

Ker vsako nepravilno obnašanje še ne pomeni, da gre za iregularnost, škof, preden izda dekret, povpraša za mnenje psihologa ali psihiatra. Ko bolezenski

znaki minejo, se škof z zdravnikom posvetuje, če taka oseba lahko nadaljuje z svojo službo (Slatinek 2006, 123).

3.3 Ravnanje krajevne Cerkve v primeru obtoženih duhovnikov

V primeru obtoženega duhovnika krajevna Cerkev ni molčala. Nekatere izjave škofov, krajanov in tiskovnih predstavnikov KC so objavili mediji.

3.3.1 Franc Frantar

V primeru obtoženega duhovnika Franca Frantarja novinar Pirc poroča, da je bil s strani domače krajevne Cerkve pozvan, naj se udeleži zaslišanja: »Osumljeni katoliški duhovnik se mora udeležiti zaslišanja« (Pirc 2006, 20)

Novinar Berdon v Dnevniku očita, da »duhovnik ni spoštoval nasveta, ki mu ga je dala Cerkev.« (Berdon 2006, 35)

Pri tem navaja izjavo ljubljanskega pomožnega škofa Antona Jamnika, ki pravi: »Spodbudili smo ga, naj spoštuje pravila pravne države, sodeluje z sodiščem in dokaže svojo nedolžnost, nam je še zaupal ljubljanski pomožni škof Anton Jamnik.« (Berdon 2006, 35)

3.3.2 Karl Jošt

Karla Jošta prvič zagovarja tiskovni predstavnik Andrej Saje, in to v časopisu Dnevnik ko novinarka Anita Felc poroča: »Andrej Saje je v svojem odgovoru zapisal, da ni jasno, zakaj Vesna ni navedla tudi imena drugih oseb, ki so jo – spolno zlorabliale.« (Felc 2005, 12)

V tedniku Mladina beremo peticijo, ki so jo napisali farani v podporo Karlu Joštu. V komentarju Mladine je zapisano: »Ogorčeni so, ker so zaradi incidenta s

prijavami ostali brez župnika in je cerkev zaradi 'obrekovanja župnika' zaprta. 'Menimo, da je zadeva zmontirana, (je novinarki povedal upokojenec Ivan Boste), če bomo tako naprej delali, bomo zapirali cerkve drugo za drugo'.« (Hahonina 2006, 22)

Tudi Slovenske novice poročajo o obtožbah župnika: »V njegovi župniji so se krajanje različno odzvali na obtožbe. Nekateri so molčali, mnogi so se čudili: 'Da bi naš župnik zlorabil deset otrok?' /.../ Gospa iz Artič je takole komentirala obtožbe: 'Gospod ni nikomur nič naredil. Ne, to ni mogoče, tega nihče v naši fari ne verjame,' je dogajanje komentirala. 'Kdor je pameten, tega že ne bo verjel,' je še dodala.« (Zkrajšek 2006, 3)

V Delu dne 11. 10. 2006 je objavljen pogovor s tiskovnim predstavnikom SŠK dr. Andrejem Sajetom: »Duhovniki so kot uradni predstavniki Cerkev moralna avtoriteta in bolj izpostavljeni. Bogoslovci se v semenišču vzgajajo šest let, in če v tem času pokažejo kakršna koli znamenja ali utemeljeni sum (da gojijo v sebi nepravilna čustva), niso posvečeni v duhovnike. Cerkev ima tudi učinkovit pregled in nadzor nad delom duhovnikov, saj se redno srečujejo s škofi in njihovimi zastopniki. Srečujejo se enkrat mesečno na dekanijski ravni. Redne so tudi vizitacije škofov ali njihovih zastopnikov, ki se pogovarjajo z duhovnikom in različnimi skupinami vernikov v župniji«. /.../ Novinar Dela Medvešek sprašuje Sajeta: »Žrtev župnika Karla Jošta naj bi o zlorabah obvestila njegove nadrejene, vendar niso ukrepali. Šele javna izpoved ene od žrtev je privedla do ukrepov. Zakaj molk?« Na to vprašanje je Andrej Saje odgovoril: »Trditev ni točna. Po trditvi utemeljenega suma kaznivega dejanja spolnega napada je mariborski nadškof msgr. dr. Franc Kramberger duhovnika Karla Jošta odpoklical iz župnije in uvedel predviden pravni postopek. O omenjenem primeru smo tako v tiskovnem uradu SŠK kot v uradu mariborske nadškofije za stike z javnostjo zavzeli stališče ter januarja in februarja letos objavili več pojasnil za javnost.« (Medvešek 2006,6)

3.3.3 Albin Žnidarič

V zvezi z obtožbami proti duhovniku Albinu Žnidariču je novinar Milošič v časopisu Delo 10. 2. 2007 objavil izjavo tiskovnega predstavnika mariborske nadškofije Igorja Vujinoviča: »Lahko povem le, da je to za nas veliko presenečenje, saj ni bilo slišati nikakršnih govoric. Teoretično lahko nadškofija župnika razreši s položaja in mu dodeli delo, pri katerem ne bo imel stika z otroki in mladostniki. Če ga za krivega spozna civilno sodišče, pa ga lahko cerkveno sodišče razreši duhovništva,« je pojasnil Vujinovič (Milošič 2007, 11).

V Slovenskih novicah dne 14. 3. 2007 zasledimo, da duhovnika Albina Žnidariča brani celo župan Ormoža Aloj Sok. Novinar Andlovič je zapisal županove besede: »Obtožbe so absolutno izvite iz trte /.../. »Očitki o nečednem početju so prišli iz družine, v kateri vladajo alkohol in povsem neurejene medsebojne razmere.« (Andlovič 2007, 1)

3.3.4 Anton Kmet

V Slovenskih novicah dne 29. 5. 07 sta novinarja Andlovič in Jerman objavila nekaj izjav vernikov iz Remšnika glede obtoženega duhovnika Antona Kmeta: »Kolikor poznam našega župnika, je vedno delal le v prid ljudi«. /.../ »Vsi prebivalci Remšnika smo šokirani«. /.../ »Če bi vsi župniki delovali kot naš, potem bi bilo lepo v vseh krajih.« (Adlovič, Jerman 2007, 4)

O tem, da so obtožbe lažne, je prepričan tudi njegov odvetnik Viktor Osim . Objavljena je njegova izjava: »Iskreno upam, da bodo strokovnjaki čim hitreje ugotovili, da je stvar lažna.« (Adlovič, Jerman 2007, 4)

Glede krajevne Cerkve pa novinar Lakše zapiše: »Cerkveni vrh pravi, da mora obtožbe dokazati civilna oblast in stroka.« (Lakše 2007, 32).

Novinar Lakše je v Magu 13. 6. 07 objavil izjavo Jožeta Gačnika iz Breznega vrha, ki pravi da so »mediji izrazito nenaklonjeni Cerkvi, zlasti katoliški.« (Lakše 2007, 33)

Tiskovni predstavnik mariborske nadškofije Igor Vojinovič je dejal, »da bo ta medijski linč pustil večno brazgotino v župnikovem življenju, kamor koli bo šel, ga bo spremljala senca obtožb«. Opozori tudi na to, da je slovenska družba duhovščini zelo nenaklonjena, saj naj bi se ti škandali omenjali zgolj takrat, ko so vpletene posvečene osebe. V Sloveniji naj bi bilo dvesto sedemdeset prijav spolnih zlorab mladoletnih oseb. Medijsko omenjene pa bi naj bile le tiste tri, v katere so bili vpleteni duhovniki (Jakše 2007, 34).

Revija Demokracija je objavila 7. 6. 2007 molitveni shod za resnico in pravico v podporo Antonu Kmetu. Članek omenja, da so se 3. junija zbrali na molitvenem shodu ob župnijski cerkvi V Breznu. Temu shodu so se pridružili romarji iz vse Slovenije in tudi iz Hrvaške. Vsem zbranim je spregovoril pomožni škof Peter Štumpf, ki je pri SŠK predsednik odbora za medije. Povzel je misel papeža Benedikta XIV., ki je v poslanici o medijih zapisal, da slednji močno določajo kulturno okolje, zato imajo mnogi ljudje za resnično to, kar jim mediji predstavijo kot resnično. V svojem nagovoru še omeni nekaj napadov na Cerkev in krščanstvo. Po maši so lahko verniki podpisali pod protestno noto, ki omenja diskreditacijo župnika, katero so nato poslali medijem (Blažič 2007, 5).

4. ETIKA OGLAŠEVANJA

Medij je sredstvo oz. pripomoček za informiranje ljudi (Leksikon DZS, priročna izd., s.v. »medij«). Kako informirati ljudi o nekem dogodku ali stvari, obstajajo določena etična, moralna in pravna pravila. Ravno o etičnih in moralnih načelih nam spregovori cerkveni dokument *Etika oglaševanja*, ki je bil izdan s strani papeškega sveta za družbeno obveščanje leta 1997.

Pomemben poudarek se kaže na področju oglaševanja, natančneje resnicoljubnosti in dostojanstva človeške osebe, ki mora biti pri poročanju na prvem mestu. Poleg tega je bistvenega pomena upoštevanje nramnega reda, ki je za kristjane na primarnem mestu in ima še globljo razsežnost in še polnejši pomen, na kar opozarjajo že predhodni dokumenti. »Kristus je 'začetek', ki človeško naravo potem, ko si jo je privzel, dokončno razsvetljuje v njenih sestavnih prvinah in v njenem dinamizmu ljubezni do Boga in do bližnjega.« (CD 51, 53)

Ravno v tem se izraža najgloblji pomen človeške svobode, ki omogoča v luči vesti, da jo napravimo za predmet nenehnega spreobračanja k resničnemu in dobremu. Običajno je problem resnice oglaševanja nekoliko bolj občutljiv: neresnično ni to, kar govori neko oglaševanje, more pa oglaševanje iznakaziti resnico z vrivanjem varljivih prvin ali z izpuščanjem pripadajočih dejavnikov. Papež Janez Pavel II. pravi, da sta resnica in svoboda neločljivi tako na osebni kot na družbeni ravni. Brez resnice kot temelja ne more biti pristne svobode. Vsaka informacija mora biti resnično povedana oziroma podana in neokrnjena, kar vključuje dolžnost, da se v vsakem primeru izogibamo vsakršne manipulacije z resnico.« (CD 72, 18– 19)

Škof dr. Anton Stres prav o tej temi pravi: »Človekove pravice zagotavljajo dostop do tistih življenjskih vrednot, ki so tako temeljne, da je brez njih človek ponižan in razvrednoten kot človek. To so npr. pravica do življenja in svobode,

pravica do spoštovanja in do dobrega glasu, dokler se ne dokaže nasprotno, do svobode pri iskanju resnice ter pri izražanju in razširjanju misli. /.../ Ravno tako je v Sloveniji na papirju zagotovljena svoboda izražanja, govora in pisanja. Toda dejansko stanje na področju javnih glasil, ki so v pretežni lasti skupine ljudi, je tako, da je to zagotovo najšibkejša točka naše demokracije. Tudi pravica do dobrega imena je pri nas pogosto teptana. Javna glasila si lastijo pravico, da razširjajo domneve ob krivdi kakega človeka, preden se je o tem izrekel tisti, ki ima edino to pravico, namreč sodišče. Svoboda govora je zelo pomembna in je za demokracijo nepogrešljiv pogoj. Toda ločnica med utemeljeno svobodo izražanja mnenj in njeno zlorabljeno obliko širjenja laži in obrekovanja pri nas marsikomu ni jasna, najmanj pa lastnikom medijskega monopola, ker nam to očitno pride prav, saj so v sodobnem svetu javna glasila najmočnejše politično orodje.« (Stres 2008, 3)

Pri oglaševanju se zahteva nujnost spoštovanja človeške osebe, njene pravice in dolžnosti pri odgovorni izbiri, njena notranja svoboda; vse dobrine bi bile kršene, če bi bile izkoriščene slabe namere človeka. Takšne zlorabe so dandanes resničnost, ki je navzoča povsod v oglaševanju. Način, po katerem se kaj oglašuje, lahko žali dostojanstvo človeške osebe. Gre za vpliv, ki ga ima oglaševanje na občinstvo.« (CD 72, 20)

Kodeks novinarjev Slovenije je izdal nekaj pravil, ki se jih morajo držati novinarji pri svojem novinarskem delu, še posebej pri obveščanju širše javnosti. Da bi zagotovili pravico do obveščeniosti, morajo novinarji vedno braniti načela svobode, zbiranja in objavljanja informacij in pravico do izražanja mnenj. Novinarji so dolžni predstavljati celovito sliko dogodkov in svoje delo ob spoštovanju pravic drugih opravljati natančno in vestno. Takšno delo je temelj verodostojnosti novinarjev. Kodeks velja za besedilo, fotografijo, sliko in zvok. Novinarsko delo mora preverjati natančnost zbranih informacij in potrebna je velika previdnost, da se pisec izogne napakam. Svoje napake — četudi nenamerne — mora priznati in popraviti. Novinar mora pri objavljanju informacij, ki vsebujejo hude obtožbe, poskušati pridobiti odziv tistih, ki jih te informacije

zadevajo. Ko novinar objavlja nepotrjene informacije ali ugibanja, mora na to opozoriti. Novinar mora tudi dobro ločiti informacije od komentarjev. Razlika med poročilom o dejstvih in komentarjem mora biti jasno razvidna.

Novinar spoštuje pravico posameznika do zasebnosti in se izogiba neupravičenemu razkrivanju njegove zasebnosti v javnosti. Poseg v posameznikovo zasebnost je dovoljen le, če za to obstaja javni interes. Samo pri poročanju o javnih osebnostih in tistih, ki želijo dobiti moč in vpliv ter vzbujati pozornost, je pravica obveščanja javnosti širša. Novinar se mora zavedati, da lahko z zbiranjem ter objavo informacij in fotografij škodi posameznikom, ki niso vajeni medijske in javne pozornosti. Ko poroča s področja pravosodja, upošteva, da nihče ni kriv, dokler ni pravnomočno obsojen. Novinar mora biti pazljiv pri omembi imen in objavi slik storilcev, žrtev in njihovih svojcev v poročilih o nesrečah in predkazenskih postopkih.

4.1 Poročanje novinarjev o obtožbah duhovnikov

Iz časnikov, ki poročajo o obtožbah, razberemo, da so se kršila nekatera pravila novinarskega kodeksa. Kršeni sta bili predvsem resnicoljubnost in dostojanstvo človekove osebe.

Naj navedem nekaj primerov:

Shema 1: Primer Franc Frantar

Dnevnik	»obtožnica ga bremeni spolnega nadlegovanja 10 letne deklice«
	»verjetno ne bi bilo tako odmevno, če se ne bi moralo začeti pred skoraj 4 leti«
	»o podrobnostih Frantarjevega sprevrženega početja na straneh našega časnika ne bomo poročali«
Delo	»morda sojenje Francu Frantarju ne bi bilo tako odmevno, če ne bi bil po vložitvi tožbe nedosegljiv sodišču«
	»obtožen spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let«
	»prvi duhovnik, ki bo moral za rešetke zaradi tovrstnih grehov«
Mladina	»duhovnik Franc Frantar je obtožen pedofilije«
	»obtožnice zoper Frantarja nam na sodišču niso hoteli pokazati«
	»znano je, da so vsaj nekateri v RKC vedeli, kje je Frantar«

Novinar Sven Berdon v časopisu Dnevnik poroča: »obtožnica ga bremeni spolnega nadlegovanja«, iz tega je lahko razbrati njegovo krivdo. Novinar naredi sklep za: »sprevrženo početje« in nadaljuje: »o tem na straneh našega časopisa ne bomo poročali«.

V časniku Delo novinar Ivo Ropac imenuje obtoženega in pove da se sodi »Francu Frantarju«. Novinar ga tudi takoj obsodi »spolnega napada«, čeprav še ni prišlo do pravnomočne sodbe. Novinar poudari, da je to prvi duhovnik, ki bo »moral za rešetke«. Tako javno razkrije njegov poklic.

Tudi novinarka Mladine Vanja Pirc takole opiše sporna dejstva: »duhovnik Franc Frantar je obtožen pedofilije«. Tako razkrije obtoženčevo ime, njegov poklic in ga obsodi kaznivega dejanja.

Shema 2: Primer Karel Jošt

Dnevnik	»posavskega župnika obtožujejo pedofilije«
	»govori se, da ima župnik rad mlada dekletca«
	»Vesna Š. se je v poznejših letih odraščanja znašla v hudih težavah«
Delo	»župnik iz Artič in Sromelj je menda deklice celo posiljeval«
	»javnost je izključena iz postopka in to moramo vedeti«
	»s smrtjo Karla Jošta se je končal najodmevnejši sodni proces pedofilije«
Mladina	»vendar duhovniki spadajo med osebe, ki imajo večjo dostopnost do otrok«
	»več kot 30 let naj bi se na vasi govorilo o neprimernem ravnanju župnika«
	»v primeru utemeljenega suma spolnega napada na mladoletno osebo v Sloveniji prestavljeni trije duhovniki«
Slovenske novice	»ovadba župnika se je na začetku leta bliskovito razširila«
	»dejstvo je, da so K. Jošta ovadili zaradi utemeljenega suma«
	»če se ne bi zganili mediji, bi se lahko celo sama znašla pod obtožbo zaradi klevetanja, je dejal Vesna Škorc«

V primeru Karla Jošta novinar Sečen v Dnevniku zapiše, da »posavskega župnika obtožujejo pedofilije«. Bralcem »posavskega župnika« obtoži, češ »da ima rad mlada dekletca«.

Tudi novinar Dela Matej Košir je v svojem prispevku duhovnika obtožil kaznivega dejanja, ko je zapisal, da je »župnik iz Artič in Sromelj menda deklice celo posiljeval«. Seznaní bralce, da gre za enega najodmevnejši procesov: »pedofilijo«.

Novinarka Hahonina v Mladini poroča, da gre za »neprimerno ravnanje župnika«. Razkrije njegovo identiteto in njegovo ravnanje.

V Slovenskih novicah pa Vojko Zakrajšek poroča, da se »K. Jošta ovadili zaradi utemeljenega suma«. Novinar razkrije njegovo identiteto in poudari, da je sum utemeljen.

Shema 3: Primer Albin Žnidarič

Dnevnik	»še en primer zlorabe otrok v Cerkv«
	»župnik ostaja za zapahi«
	»za tovrstna dejanja je zagrožena kazen od 5 do 15 let zapor«
Delo	»župljani so začudeni nad ovadbo«
	»ljudje ne želijo komentirati primera, dokler ne bo zanesljivih informacij«
	»še tretja žrtev ormoškega župnika«
Slovenske novice	»Cerkev na Slovenskem je pred novim škandalom«
	»kriminalisti so mu odvzeli prostost«
	»osumili so ga spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let«

V primeru obtožbe duhovnika Albina Žnidariča je novinar Dnevnika Uroš Pirš svoj prispevek naslovil z obtožbo: »Še en primer zlorabe otrok v Cerkv« in »Župnik ostaja za zapahi.« Najprej navede obtožbo, potem sporoči, za koga gre.

Tudi novinar Dela Milošič ravna podobno, ko zapiše: »Še tretja žrtev ormoškega župnika.« S tem novinar razkrije obtoženega.

Aleš Andlovič, novinar Slovenskih novic, objavi: »Cerkev na Slovenskem je pred novim škandalom.« S tem želi novinar pritegniti pozornost bralcev in blati ugled Cerkev na Slovenskem.

Shema 4: Primer Tone Kmet

Dnevnik	»zaradi suma kaznivega dejanja pridržali 35-letnega župnika Antona K.«
	»uspeli smo izvedeti, da se preiskava zoper župnika nadaljuje«
	»v mesecu dni naj bi se razjasnilo, ali bo zoper Antona K. vložena obtožnica«
Mag	»na sledi zadnji pedofilski aferi na Koroškem«
	»v vasici ob Dravi je izbruhnila pedofilska afera«
	»domnevno spolno zlorabil mladoletnici«
Slovenske novice	»odvzeli prostost 35-letnemu župniku Antonu Kmetu«
	»že v soboto so ga kriminalisti odpeljali pred preiskovalnega sodnika«
	»nihče namreč noče verjeti obtožbam, ki so jih vložili starši«

Novinar Dnevnika Blaž Laternar zapiše poklic in ime obsojenega, poroča, da je to »župnik Anton K.«. Povsem lahko je ugotoviti, za katerega duhovnika gre (shema 4).

V Slovenskih novicah sta novinar Andlovič in Jerman objavila ime in priimek duhovnika, ki je bil obtožen suma kaznivega dejanja z besedami: »Odvzeli prostost 35-letnemu župniku Antonu Kmetu.«

Novinar Maga Luka Lakše je objavil: »Na sledi zadnji pedofilski aferi na Koroškem.« Tukaj novinar sum spremeni v sodbo.

Kot sklep lahko zapišem, da se površno spoštuje novinarski kodeks. Novinarji poročajo tako, da ne pokažejo celotne slike nekega dogodka. Takšno oglaševanje ni vedno pošteno in lahko vodi v medijski linč.

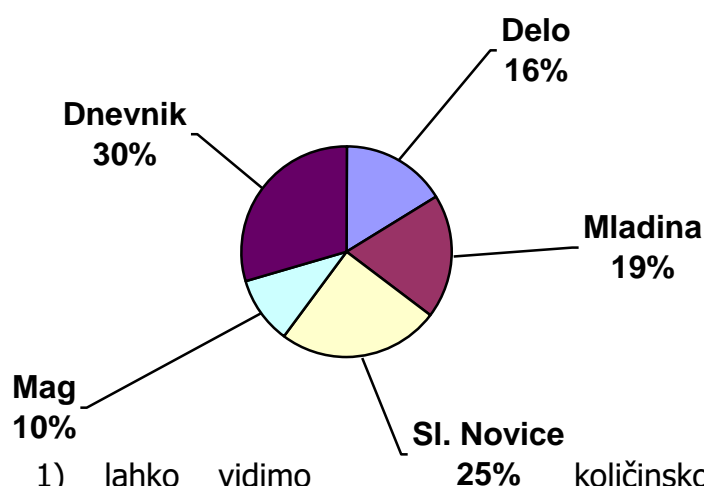
4.2 Odziv krajevne Cerkve na poročanje novinarjev

Odzivi krajevne Cerkve na poročanje novinarjev so bili zelo spravljivi. Mnogokrat so se predstavniki SŠK potegovali za podajanje korektnih informacij, za celotno osvetlitev primerov, in kar je najpomembnejše, za pošteno poročanje. Slovenska Cerkev je bila vselej aktivno osredotočena na obtožbe duhovnikov. Ščitila je njihovo dostojanstvo, in kar je bistvenega pomena in se razlikuje od pisanja časnikov, nikoli ni osumljenih obtoževala. V vsakem primeru so predstavniki slovenskih škofij zagovarjali, da je potrebno vsak sum raziskati in na podlagi sodbe sodišča razglasiti kaznivo dejanje in storilca. Šele po tem RKC sproži cerkveno-kazenski postopek obtoženega in storilcu naloži primerno kazen (odstranitev ali suspenz).

4.3 Grafične skice

Z grafičnimi skicami želim predstaviti poročanje slovenskih časnikov o obtožbah duhovnikov, v obdobju od leta 2005 do 2007.

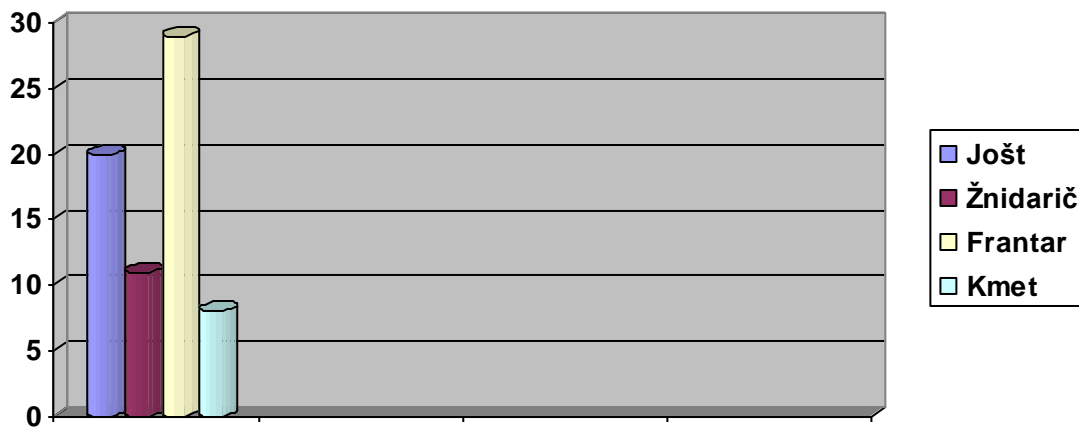
Graf 1:

Iz skice (grafa 1) lahko vidimo 25% količinsko navzočnost člankov, ki so opisovali obtožbe duhovnikov. Največ, kar 30 % pozornost je

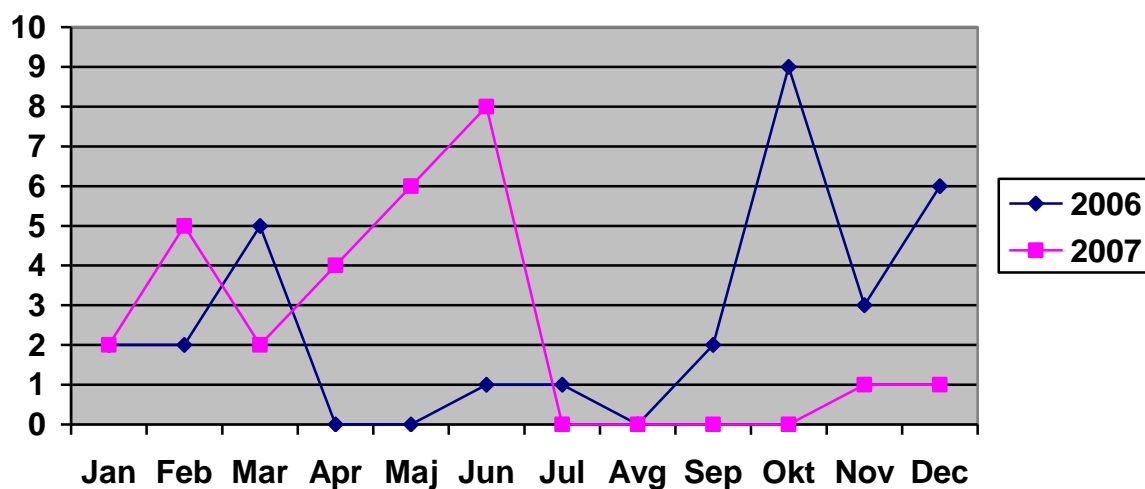
obtožbam duhovnikov namenil Dnevnik, pet procentov manj Slovenske novice. Tretje mesto pripada Mladini (20 %). Kar polovico manj kakor časnik Dnevnik je o obtožbah poročal dnevnik Delo. Tednik Mag je na zadnjem mestu.

Graf 2:

Skica (graf 2) kaže na število novinarskih prispevkov glede na obtožene posamezne duhovnike. Največ medijske pozornosti je v letih 2006 in 2007 bila deležna obtožba Frantarja, o katerem so se časopisi kar 28 krat poročali. Nekoliko manj je bilo objav v primeru obtoženega Karla Jošta; sledi Žnidarič z 20 članki in kot najmanj obravnavan primer Toneta Kmeta, ki je v časnikih omenjen manj kot desetkrat.

Graf 3:

V zadnji skici (graf 3) lahko vidimo, kakšno medijsko pozornost so imele obtožbe duhovnikov v letih 2006 in 2007.

V začetku leta 2006, v mesecu februarju, se začne medijsko poročanje o obtožbah slovenskih duhovnikov. Obtožbe v nekaterih mesecih leta 2006 celo potihnejo, vrh pa doseže mesec oktober 2006, ko časniki veliko poročajo o sumu kaznivega dejanja pri obtoženih duhovnikih.

Obtožbe so se nadaljevale leta 2007. Že takrat na začetku leta v mesecu januarju in februarju se pojavijo prvi novinarski prispevki o obtožbah duhovnikov. Prispevki se močno stopnjujejo sredi leta 2007 od marca do junija. V poletnih mesecih 2007 je poročanje manj intenzivno. O sumu kaznivih dejanja duhovnikov se nekaj novinarskih prispevkov pojavi še ob koncu leta 2007, v mesecu oktobru in novembru.

SKLEP

Kot sklep navajam naslednje ugotovitve:

1. Mojo pozornost so zelo pritegnile besedne zveze, ki so jih uporabljali novinarji pri poročanju: pedofilska afera, sprevrženo početje, župnika obtožujejo pedofilije, spolno nadlegovanje, spolni napad ... S temi besedami so želeli novinarji pritegniti bralčevo pozornost že v samem naslovu. Bolj ko bralca pritegne nek škandal, bolj zanimivo je poročilo novinarja. Prav z grafi pokažem, kako skrbno so poročali o njihovih obtožbah. V grafu št. 2 opazimo, da so se članki o Frantarju v petih časopisih (Delo, Dnevnik, Mag, Mladina in Slovenske novice) pojavili kar osemindvajsetkrat. Omenjeni časniki so mu posvetili veliko pozornost, saj naj bi bil tako rekoč prvi osumljeni duhovnik zaradi spolne zlorabe mladoletne osebe.

2. Kodeks novinarske etike in dokumenta (CD 72) sta po moje v nekaterih točkah kršena. Posebej glede resnicoljubnosti in varovanja dobrega imena. Skoraj v vsakem članku sem opazil vsaj eno ali več kršitev. Večkrat se pojavi ime obtoženega ali njegova identiteta. Npr. če je to duhovnik iz Brezna, potem vsi vemo, kdo bi lahko bil, saj je samo en duhovnik na tem območju. O žrtvah skoraj nikoli ne izvemo, kdo so, razen če same tako želijo. Nekajkrat sem opozoril, da novinarji takoj obsodijo obtoženca, čeprav je ta samo osumljen in je v preiskavi.

3. Iz poročanja slovenskih časnikov je očitno, da se je ščitila žrtev, medtem ko se je obtoženi izpostavljal krivičnim sodbam. Opazil sem, kako so novinarji enostranski in na strani žrtve. Kadar pa gre za resnico ali zgodbo duhovnika pa ne najdejo pravih besed. Npr. O Tonetu Kmetu v nobenem omenjenem časopisu ne zasledimo tega, da je bil v njegovo podporo shod, da so zbirali podpise in da ga je celo javno podprl sam pomožni škof. O tem je poročala samo Demokracija. Zdi se mi, da so novinarji obtožene duhovnike s svojim načinom poročanja spreminjali v novo žrtev.

4. Kljub redkim poročanjem Cerkvinih časnikov (Družine, Ognjišča ...) je Katoliška cerkev pri obtoženih duhovnikih korektno ravnala. Še enkrat je potrebno jasno poudariti, da Cerkev ne more obsoditi duhovnika, če ta ni pravnomočno obsojen. S tem ima vso pravico, da svojega duhovnika brani. Ravnanje KC je veliko bolj diskretno in spoštljivo do vsakega. RKC je v opisanih pravilih natančno upoštevala navodila Cerkev (ZCP in SSŠ).

Vse to in tudi resnico glede posameznih primerov, njihovo težo, odmevnost in marsikdaj le medijsko napihnenost kot kristjani glejmo v luči evangeljskih Jezusovih besed: »Spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila.« (Jn 8, 32)

POVZETEK IN KLJUČNE BESEDE

Čas, ki ga živimo, upravičeno imenujemo informacijski in medijski čas. Novice in informacije, ki nas dosegajo, mnogokrat prinašajo nejasno podobo in izkrivljeno sliko o dogodkih. To dejstvo se vidno kaže tudi v mojem raziskovalnem diplomskem delu, s katerim sem osvetlil medijsko »pozornost« do pedofilskih afer v Cerkvi na Slovenskem. Primeri pisanja o osumljenih duhovnikih ter njihova medijska odmevnost kažejo na izredno priljubljeno tarčo, mnogokrat predstavljeno nekorektno, enostransko in varljivo.

Za Cerkev na Slovenskem, za njihove člane in tudi za duhovnike na pol resnično (kar pa je pogosto daleč od resnice) novinarsko govorjenje ni prav nič novega. V nalogi povzemam pristop, kakršnega narekuje Cerkev pod naslovom Etika oglaševanja in kakršen se zahteva tudi s strani novinarske stroke. Četudi so vzorci pisanja znani, je iz dela razvidno, da mnogokrat prihaja do velikih odstopanj, vsaj kar se tiče obveščanja bralcev o teh temah.

Cerkvi pogosto očitajo, da se na škandale v svojih vrstah odziva prepočasi, premalo in večkrat tudi premilo. Kakšni naj bodo in kakšni morajo biti cerkveni postopki, ki jih sproži proti obtoženemu šele po potrjenem sumu pedofilske afere pristojna oblast, o tem se v medijih, v nasprotju z napihnjenimi aferami, malo govori. Če že, pa le v kakšnem drobnem zaznamku v kotu revije ali časopisa.

Primeri štirih obtoženih duhovnikov so predstavljeni v luči tiskanih medijev, ki so o tem poročali. Iz pisanega je zaznati izredno uperjenost javnosti k pedofiliji v duhovniških vrstah, seveda z razliko, da se veliko večja pozornost usmerja k odkritju domnevnega pedofila kakor pa končni razsodbi in epilogu določenega primera.

Pisanje medijev o tako perečih zadevah je vse prej kot relevantno in dostojno, kaj šele, če na takšno poročanje gledamo v luči cerkvenih dokumentov in

cerkvenega učiteljstva. Pa ne samo to. Tudi če vse skupaj osvetlimo z ozirom na moralne norme in pravila preprostega novinarskega kodeksa.

KLJUČNE BESEDE

Medij, časniki, pedofilija, poročanje, informacija, žrtev, obtožba, ukrep, postopek, obtožba, sum, oglaševanje, novinar, avtor, članek ...

ZUSAMMENFASSUNG UND SCHLÜSSELWÖRTER

Die Zeit, in der wir leben, wird mit Recht Informations- oder Medienzeit genannt. Nachrichten und Informationen, die zu uns kommen, vermitteln uns vielmals ein unklares und verzerrtes Bild. Diese Tatsache wird auch in meiner Forschungsarbeit sichtbar, mit der ich die den Pädophilie-Affären in der Kirche in Slowenien gewidmete „Medienaufmerksamkeit“ beleuchtete.

Die Beispiele des Schreibens über die verdächtigen Priester und der Medienanklang ihrer Fälle deuten auf eine ausserordentliche publizistische Zielscheibe hin, die vielmals inkorrekt, einseitig und täuschend dargestellt wird.

Für die Kirche in Slowenien, ihre Mitglieder und auch Priester ist das halbwahre journalistische Gerede nichts Neues. In meiner Diplomarbeit übernehme ich das Verfahren, das von der Kirche unter dem Titel Werbungsethik vorgeschlagen wird, und welches auch von der journalistischen Fachwelt verlangt wird. Obwohl die Schreibensmuster bekannt sind, wird aus der Diplomarbeit deutlich, dass es vielmals zu gravierenden Abweichungen kommt, wenigstens was die Informiertheit der Leser betrifft.

Der Kirche wird oft vorgeworfen, dass sie auf die Skandale in ihren eigenen Reihen zu langsam und gleichzeitig zu mild reagiert. Was für Kirchenmassnahmen sollen aber – erst nach einer bestätigten Verdächtigung einer Affäre – gegen einen Angeklagten von der kirchlichen Obrigkeit angeregt werden, darüber liest man in Medien im Gegensatz zu aufgeblasenen Affären nur wenig; wenn schon, dann nur ganz am Rande.

Die Beispiele der vier angeklagten Priester werden im Licht der Printmedien dargestellt, die darüber berichteten. Aus dem Geschriebenen kann man ein grosses Interesse der Öffentlichkeit für die Pädophilie in den Priesterreihen herausgelesen werden. Sie ist aber vielmehr für die Entdeckung eines

angeblichen Pädophilen als für den Endschiedsspruch und den Epilog des gewissen Falles.

Die Medienberichterstattung über solche akuten Dinge ist alles andere als relevant und anständig, vielmehr, wenn wir diese im Licht der kirchlichen Dokumente und des kirchlichen Lehramtes beurteilen. Und nicht nur das. Diese Berichterstattung ist nicht anständig, auch wenn sie an den Moralnormen und an den Regeln des einfachen journalistischen Kodex gemessen wird.

SCHLÜSSELWÖRTER

Medien, Zeitungen, Pädophilie, Berichterstattung, Information, Opfer, Anklage, Massnahme, Verfahren, Verdächtigung, Werbung, Journalist, Autor, Artikel

REFERENCE

Andlovič, Aleš. 2007. Župnik iz Brezna nadlegoval deklici? *Slovenske novice*, 29. maja.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002108RR> (pridobljeno 16. novembra 2015).

Andlovič, Aleš. 2007. Župnik za zapahi na rojstni dan. *Slovenske novice*, 8. februarja.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 8. novembra 2015).

Blažič, Gašper. 2008. Molitveni shod za resnico in pravico. *Demokracija*, 7. junij.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002106RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Berdon, Sven. 2006. Pobegli duhovnik, obtožen pedofilije, od sinoči v priporu. *Dnevnik*, 20. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Berdon, Sven. 2007. Pobegli duhovnik, obtožen pedofilije, od sinoči v priporu. *Dnevnik*, 6. julija.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Berdon, Sven. 2006. Mladinka ni uspela prepričati škofa iz Maribora. *Dnevnik*, 6. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002106RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Felc, Anita. 2005. Zamolčane zgodbe žrtvam grenijo življenje. *Dnevnik*, 22. decembra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123256002101RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Hahonina, Ksenija. 2006a. Župnik iz Artič in Sromelj je menda deklice celo posiljeval. *Delo*, 30. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002186RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Hahonina, Ksenija. 2006b. Župnik iz Artič in Sromelj je menda deklice celo posiljeval. *Delo*, 30. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002134RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Izberi življenje: Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem. 2002. Ljubljana: Družina.

Janez Pavel II.. 1994. *Sijaj resnice*, CD 51. Ljubljana: Družina.

Jakše, Luka. 2007. Zaznamovana župnija. *Mag*, 13. junija.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 16. novembra 2015).

Jankovič, Jaroslav. 2007. Župnik Žnidarič žrtev maščevanja? *Slovenske novice*, 3. marca.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002601RR> (pridobljeno 16. novembra 2015).

Jankovič, Jaroslav. 2007. Ormoški župnik na prostosti. *Slovenske novice*, 16. marca.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002501RR> (pridobljeno 16. novembra 2015).

Jankovič, Jaroslav. 2007. Župnik Žnidarič pripravljen na vse! *Slovenske novice*, 29. marca.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002107RR> (pridobljeno 16. novembra 2015).

Katekizem katoliške Cerkve. 1993. Ljubljana: Družina.

Košir, Matej. 2006. Župnik iz Artič in Sromelj je menda deklice celo posiljeval. *Delo*, 5. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002134RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Košir, Matej. 2006. Zaslišali tudi učiteljice iz osnovne šole Artiče. *Delo*, 21. oktobra

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002156RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Košir, Matej. 2006. Župnik Jošt umrl tik pred rozsodbo. *Delo*, 9. januarja.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002108RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Laterner, Blaž. 2007. Župnik na prostosti, a s prepovedjo približevanja. *Dnevnik*, 29. maja.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 16. novembra 2015).

Milošič, Franc. 2007. Ljudje o primeru nočejo govoriti. *Delo*, 10. februarja.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 8. novembra 2015).

Milošič, Franc. 2007. Še tretja žrtev ormoškega župnika. *Delo*, 28. marca.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4F8087FR123456002501RR> (pridobljeno 8. novembra 2015).

Müller, Michael. 2006. *Cerkev in spolnost*. Maribor: Slomškova založba.

Novinarsko častno razsodišče, Novinarski kodeks, 10. oktober 2002,
<http://www.razsodisce.org/>
(pridobljeno 8. avgust 2015)

Papeški svet za družbeno obveščanje. 1997. *Etika oglaševanja*, CD 72. Ljubljana: Družina.

Papeški svet za družino. 1996. *Človeška spolnost*, CD 66. Ljubljana: Družina.

Pirc, Vanja. 2006. Mednarodna tiralica za duhovnikom. *Mladina*, 2. maja.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123459002101RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Pirc, Vanja. 2006. Duhovnik na begu. *Mladina*, 29. julija.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002409RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Pirc, Vanja. 2006. Frantar obsojen. *Mladina*, 22. decembra.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002801RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Praš, Uroš. 2007. Še en primer zlorabe otrok v Cerkvi. *Dnevnik*, 9. februarja.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002123RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Praš, Uroš. 2007. Župnik ostaja za zapahi. *Dnevnik*, 10. februarja.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Ropac, Ivo. 2006. Pobegli duhovnik, obtožen pedofilije, od sinoči v priporu. *Delo*, 11. novembra.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002101RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Ropac, Ivo. 2007. Ponovno o domnevnih grehah dušnega pastirja. *Delo*, 6. julija.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002162RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Sečen, Ernest. 2005. Posavskega župnika obtožujejo pedofilije. *Dnevnik*, 21. decembra.
<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002401RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Slatinek, Stanislav. 2006. *Pereča pravna vprašanja*. Maribor: Slomškova založba.

Slovenska škofovska konferenca. 2006. *Smernice za ravnanje v primeru spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb s strani duhovnikov ali drugih pastoralnih delavcev*. Ljubljana: Salve d. o. o.

Sperry, Lin. 2008. *Spolnost, duhovništvo in Cerkev*. Celje: Mohorjeva družba.

Suchecky, Zbigniew. 2003. *Il processo penale canonico*. Roma: Lateran University press.

Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod. 1997. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije.

Zakrajšek, Vojko. 2006. Župniku sodijo za zlorabo otrok. *Slovenske novice*, 5. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002123RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Zakrajšek, Vojko. 2006. Artiški župnik za zaprtimi vrati. *Slovenske novice*, 21. oktobra.

<http://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/all/DEF61BFB5D4D8087FR123456002167RR> (pridobljeno 5. novembra 2015).

Zakonik Cerkvenega prava: razglašen z oblastjo papeža Janeza Pavla II., 1 ponatis. 1999. Ljubljana: Družina.